చుట్టాలొస్తారు!

వసుంధర

పరీక్ష ఫీజు కట్టకపోతే ఇన్నేళ్ళ నా చదువు వృధా అయిపోతుంది.

నాన్నకు ఒంట్లో బాగాలేదు. ఆయన ఇల్లు కదలడం లేదు. కదిలినా అప్పిచ్చే స్నేహితుడు లేడు. అమ్మకు ఒంట్లో బాగానే వున్నా తనూ ఇల్లు కదలడంలేదు. ఇరుగుపొరుగుల అందరిళ్ళలోనూ అప్పులు. అమ్మ ఒంటి మీద చిన్న మెత్తు బంగారం కూడా లేదు. అసలు మా ఇంట్లో ఎవరి ఒంటిమీదా బంగారంలేదు. నాకు ఇద్దరు చెల్లెళ్ళూ ఓ తమ్ముడూ వున్నారు. ఆడపిల్లల చెవులకు కనీసం పోగులైనా లేవు.

నేను పరీక్ష ఫీజు కట్టాలి. అందుకు రెండే రెండు రోజులు గడువుంది. కాలేజీలో నాకు అప్పిచ్చే స్నేహితులు కూడా లేరు. అసలిక్కడ నాకు స్నేహితులే లేరు. నేను వేసుకొనే చొక్కాకూ, పాంట్లకూ కూడా అతుకులుంటాయి. నా కాళ్ళకు చెప్పులుండవు. దరిద్ర

మంతా ముఖంమీద పులిమినట్లు కనబడే నన్ను చూసి చాలామంది అపహాస్యం చేస్తారు. జాలిపడేవారు బాగా తక్కువ.

నాతో స్నేహానికి ఎవరూ ఇష్టపడరు. ఎవరైనా ఇష్టపడినా నాకు కాంప్లెక్సు. ఎవరితో మాట్లాడాలన్నా భయం. కాలేజీకి వెళ్ళడం, ఎవరేమన్నా పట్టించుకోకపోవడం, నా చదువేదో నేను చూసుకోవడం, మళ్ళీ యింటికి రావడం!

నా తెలివితేటలూ అంతంత మాత్రమే! ఎంత కష్టపడి చదివినా క్లాసులో ఎప్పుడూ ఫస్టు రాలేదు. అలా వచ్చినా బాగుండేది. కనీసం స్కాలర్‌షిప్పయినా దొరికేది. క్లాసులో వున్న ఎనభైమందిలోనూ నేనెప్పుడూ పదికీ పదిహేనుకీ మధ్య పొజిషన్ లో వుంటాను మార్కుల పరంగా చూస్తే! ఏ విధంగానూ కాలేజీలో గుర్తింపులేదు.

అయినా నాకు భవిష్యత్తు మీద ఆశ వుంది. ఏదో ఒక రోజున నా పరిస్థితి మారిపోతుంది. అంతవరకూ ఈ కష్టాలు సహించాలి!

వున్న ఈ ఒక్క ఆశా నిజమయే అవకాశం కూడా వుండదు నేనిప్పుడు పరీక్ష ఫీజు కట్టకపోతే!

అందుకు రెండే రెండు రోజులు టయిముంది. ఎలాగో అలా కట్టాలి ఫీజు....

ఎంత ఆలోచించినా దారి కనబడలేదు నాకు. పెన్నులో సిరా అయిపోతే—మళ్ళీ సిరా పోయించుకోవడమే ఓ పెద్ద ఖర్చుగా భావించే మా యింట్లో నాకు అంత డబ్బు ఎలా దొరుకుతుంది?

బాగా ఆలోచించాక దొంగతనం చేయాలని నిర్ణ

యించుకొన్నాను.

నిర్ణయం వరకు బాగానే వుంది. నేనెప్పుడూ దొంగతనం గురించి ఊహించను కూడా లేదు. ఇప్పుడది నాకెలా సాధ్యపడుతుంది?

అసలు దొంగతనమంటే ఎలా చేయాలి? రాత్రి ఏ ఇంట్లోనైనా చొరబడాలా? అలా చొరబడినప్పుడు పట్టుబడితే ఇంకేమైనా వుందా? పరీక్ష ఫీజు కట్టకపోతే కూలిపనైనా చేసుకొని బ్రతకొచ్చు. కానీ ఓసారి దొంగ అన్న ముద్రపడితే సమాజంలో ఎందుకూ పనికిరాకుండా పోతాను.

అయితే ఏం చేయాలి?

దొంగతనం సరైన పద్ధతి కాదు. తెలివితేటలుపయోగించి మోసం చేయాలి!

మోసం యెవర్ని చేయడం? యెలా చేయడం?....

చాలా సేపు ఆలోచించాను. రకరకాల ఉపాయాలు స్ఫురించాయి. అనాథశరణాలయం పేరిట చందా లడగవచ్చు. కానీ దానికి వంద రూపాయలు కావాలంటే వందిళ్ళైనా తిరగాలి. తిరుపతి వెడుతున్నామని చెబితే లాభసాటిగానే వుంటుంది. కానీ అప్పుడు నిజంగానే తిరుపతి వెళ్ళాలి. తన పేరు చెప్పి వసూలు చేసిన డబ్బుతో నా పరీక్ష ఫీజు కడితే ఆ స్వామి నన్ను పరీక్ష ప్యాసవనిస్తాడా? ఇంతవరకూ ఇలాంటి మోసాలు చేయలేదు కాబట్టి నేను దేవుడికి భయపడుతున్నాను.

ఆలోచిస్తూ ఆ సాయంత్రం బీచి దగ్గర కూర్చుని వుండగా ఓ విచిత్రం చూశాను.

అస్థిపంజరంలాంటి శరీరంతో ఒకడు తనకు వారం

రోజులనుంచి తిండి లేదని ఒక్కొక్కళ్ళనే అడుక్కొంటూ నా దాకా వచ్చి నా వైపు చూసి నన్నేమీ అడక్కుండానే ముందుకు వెళ్ళాడు. వాడిని నేను చాలా సేపట్నించి గమనిస్తున్నాను. వాడి కెవ్వరూ పైసా యివ్వడంలేదు. అలాంటివాడు నా దగ్గరకు వస్తే లేదని యెలా చెప్పడమా అని మధనపడుతూండగా వాడు నా సమస్య సులభంగానే తేల్చిపారేశాడు. అది నాకు సంతోషానికి బదులు అవమానాన్ని కలిగించింది. నన్ను చూడగానే వాడు గోచిపాతరాయుడుడిలా గుర్తించాడన్నమాట!

బిచ్చగాడు నన్ను దాటి దగ్గర్లోనే వున్న ఓ యువకుడి దగ్గర ఆగాడు.

ఆ యువకుడికి బహుశా పాతికేళ్ళుంటాయి. చాలా హుందాగా వున్నాడు. అందంగా వున్నాడు. అతన్ని చూస్తే అసలు బిచ్చగాడితో మాట్లాడుతాడా అనిపించింది. కుతూహలంగా అటే చూస్తున్నాను.

ఆ యువకుడు బిచ్చగాడేదో చెప్పబోతోంటే మాట్లాడ వద్దన్నట్లు వారించాడు. తన జేబులోంచి ఓ అయిదురూపాయల నోటు తీసి వాడికి అందించి— "ముందు వెంటనే వెళ్ళి కడుపునిండా భోజనం చేయి-" అన్నాడు.

బిచ్చగాడు ముందు అతడికి రెండు చేతులూ జోడించి నమస్కరించాడు. తర్వాత కాళ్ళమీద పడ్డాడు. పడే పడే ఆ యువకుణ్ని పొగుడుతూ అక్కణ్నించి కదిలాడు.

ఆ దృశ్యం నన్ను కదిలించింది. అయిదురూపాయలతో ఆ బిచ్చగాడు అతనికి బానిస అయిపోయాడు. ఆకలి

అలాంటిది! అప్పుడే నాకు స్ఫురించింది. నా పరీక్ష ఫీజు కెవరైనా డబ్బిస్తే నేనూ అలానే చేస్తానేమోనని! స్ఫురించడమే తడవుగా ఆ యువకుడు నాకో వంద రూపాయలనోటు అందిస్తున్నట్లూ నే నతడి కాళ్ల మీద పడినట్లూ ఊహించుకొన్నాను.

బిచ్చగాడు వెళ్ళిపోయాడు. యువకుడింకా అక్కడే వున్నాడు. అతను సముద్రాన్ని చూస్తూ ఏమేమో ఆలోచిస్తున్నాడు. అతడి బుర్రలో యెలాంటి ఆలోచనలున్నాయో? ఓ బిచ్చగాడికి ఒక్కసారిగా అయిదు రూపాయలు ఇవ్వగలగాడంటే అతడు బాగా డబ్బున్న వాడే అయుండాలి. డబ్బున్న వాళ్ళకు సమస్య లేముంటాయి? ఈ ప్రపంచంలో అన్ని సమస్యలనూ పరిష్కరించగలిగేది డబ్బు మాత్రమే! ఆ డబ్బు అతడికుంది.

డబ్బుతోపాటు అతడికి మంచి హృదయం కూడా వుంది. నా సమస్య వింటే అతను నాకు సాయపడతాడేమో! అడిగిచూస్తే ఏమవుతుంది?

కాసేపు నా మదిలో అభిమానం, సంకోచం కలిసి అవసరంమీద దాడి చేశాయి. పోరాటం చాలాసేపు జరిగింది.

అతడు నాకు అపరిచితుడు. అతణ్ని డబ్బెలా అడిగేది?....అతడేమైనా ఘరానా ముష్టి అనుకొంటే....?

అందుకో ఉపాయముంది. కాలేజీకి వచ్చి ఫీజు అతడినే కట్టమంటే సరిపోతుంది.

తెగించడానికి కాసేపు పట్టింది. అతడెవరో నాకు తెలియదు. నే నెవరో అతడికి తెలియదు. రోజూ ముఖం

ముఖం చూసుకో నేవాళ్ళమైతే అవమానంగానీ ఇక్కడ నాకు అవమానమేమిటి?

తెగించి లేచి అతణ్ని సమీపించాను. నన్ను చూస్తూనే అతడులిక్కిపడి పలకరింపుగా చిన్నగా నవ్వాడు.

ఆ నవ్వు నాకు చాలా బలాన్నిచ్చింది. నేనూ నవ్వి అతడికి దగ్గర్లో కూర్చుని—"బిచ్చగాడికి అయిదురూపాయ లివ్వడం చూసి మీ విశాలహృదయాన్ని అభినందించాలని వచ్చాను—" అన్నాను.

అతడి ముఖంలో పెద్దగా సంతోషం కనబడలేదు. నా వంక అదోలా చూచి—"బిచ్చగాళ్ళంటే నాకు చాలా అసహ్యం!" అన్నాడు.

నే నాశ్చర్యపడి—"ఇది నేను నమ్మలేను!" అన్నాను.

అతను నవ్వి—"ఆఫీసులో పని కావాలంటే మీరు లంచమిస్తారు. పని కావాలన్న అవసరం మీచేత ఆ లంచాన్నిప్పిస్తుంది. అంత మాత్రాన లంచమివ్వడ మంటే మీకు అసహ్యం లేదంటారా?" అన్నాడతను.

"బాగానే వుంది. అయితే వాడికి డబ్బివ్వాల్సిన అవ సరం మీకేముంది?" అన్నాను.

అతను నా ప్రశ్నకు జవాబివ్వకుండా—"ఇప్పుడు నేను వాడికి అయిదురూపాయ లిచ్చాను. వెళ్ళి భోంచేస్తాడు. ఈ పూటతోనో మరో పూటతోనో ఆ డబ్బు హుళక్కి! ఆ తర్వాత....మళ్ళీ బిచ్చమంటూ బయల్దేరతాడు. వాడిది నిత్య పరాధీన జీవితం. అలాంటివాళ్ళంటే నాకు చాలా అసహ్యం. ఒకసారి ఒకడివల్ల పొందే సాయంతో మనిషి తనకు ఆలంబనం ఏర్పర్చుకో గలగాలి. అప్పుడే సాయం చేయాలనిపిస్తుంది నాకు. కానీ ఇలా...." అని ఆగిపోయి అర్థమయింది కదా అన్నట్లు నావైపు చూశాడు.

అతడి సంభాషణ నేను కోరే దారిలోకి మళ్ళడం నా అదృష్టం. నేను అతడి పేరడిగి సురేష్ అని తెలుసుకుని నా పేరు చెప్పి—"బిచ్చగాళ్ళని అసహ్యించుకోవడంలో అర్థం లేదనుకొంటాను. ఉదాహరణకు నా కేసు తీసుకోండి. ఎల్లుండే పరీక్ష ఫీజు కట్టడానికి ఆఖరి రోజు. అప్పిచ్చే నాథు డెక్కడా లేడు. నాన్నకు జ్వరం. ఈ ఫీజు కట్టక పోతే యిన్నేళ్ళ చదువూ వృథా అయిపోతుంది. ఇప్పుడు నేనేం చేయాలో చెప్పండి. అడుక్కునైనా సంపాదించాలి. దొంగతనమైనా చెయ్యాలి. అంతకుమించి దారేదైనా వుందేమో మీరే చెప్పండి!" అన్నాను.

సురేష్ నా వంక చురుగ్గా చూసి—"ఈరోజు పరీక్ష ఫీజు కట్టడం కష్టంగా వుందంటే—చాలా ఏళ్ళుగా మీ ఇంటి పరిస్థితి ఆర్థికంగా బాగుండి వుండదు. అలాంటప్పుడు మిమ్మల్ని చదివించాలనుకున్న మీ నాన్నగారినీ, చదువుకోవాలనుకొన్న మిమ్మల్ని కూడా నేను తప్పుపడతానంటే ఏమంటారు?" అన్నాడు.

ఇలాంటి ప్రశ్న నేనూహించలేదు. కానీ సురేష్ వివరణ బాగానే వుంది.

శ్రామికుల పిల్లలు ఆరేడేళ్ళు దాటగానే వాళ్ళ పొట్ట వాళ్ళు పోషించుకోవడం నేర్చుకుంటారు. కూలిపనులు చేస్తారు. రిక్షాలు లాగుతారు. కూరలమ్మతారు....ఏదో ఓ పని చేస్తారు!

కానీ మధ్య తరగతి మనుషులు....ఆడపిల్లల్ని కట్నాలిచ్చి పెళ్ళిచేసి యింట్లోంచి పంపేయాలనుకుంటారు. మగపిల్లల్ని కనీసం బియ్యే దాకా చదివించాలనుకొంటారు. ఈ రెండు రకాల ఖర్చులూ కొంపలు గుల్ల చేస్తున్నా, ప్రాణాలు తోడేస్తున్నా యీ పరిస్థితులకు యెదురు

తిరిగిరు.

ఆడపిల్ల కిచ్చే కట్నం పోసీ ఆడపిల్ల కుపయోగపడు తోందా? అది మగపెళ్ళివారి పెళ్ళి ఖర్చుగా ఉపయోగ పడుతోంది. అలాగే మగపిల్లాడి చదువు.... వాడికి డబ్బు సంపాదించే తెలివితేటల్ని ప్రసాదిస్తోందా?.... లేదు. పరీక్ష ఫీజు కావాలంటే అడుక్కోవడమో, దొంగతనం చేయడమో తప్ప దారి లేదని తెలుసుకోనడానికి ఇన్నేళ్ల చదువు అవసరమా?

నేను సిగ్గుతో తల వంచుకొన్నాను. అయితే నన్ను నేను సమర్థించుకోవాలన్న ఆశ యింకా బలంగా నాలో వుండడంవల్ల—"చదువు సంపాదనకే కాదు. విజ్ఞానం కోసం—" అన్నాను.

"నిజం చెప్పండి. మీరు విజ్ఞానం కోసమే చదివారా?" అన్నాడు సురేష్.

నా మౌనమే అతడికి సమాధానమయింది. అతడు మళ్ళీ—"ఈ రోజు పరీక్ష ఫీజు కట్టారే అనుకోండి. అంతటితో కథ ఆగిపోదు. మీకో పట్టాన ఉద్యోగం దొరకదు. రోజులు గడవడం చాలా కష్టంకాగా అడుక్కు తినడమో, దొంగతనమో తప్ప దారి లేదనుకొంటారు. మళ్ళీ కథ మొదటికి వచ్చినట్లే కదా!" అన్నాడు.

సురేష్ జీవితాన్ని కాచి వడబోసినవాడిలా కనబడుతున్నాడు. ఇదంతా అతను నా కెందుకు చెబుతున్నాడో నాకు అర్థం కాలేదు. "నేను ఆశాజీవిని. అందువల్ల భవిష్యత్తు గురించి నాకు బెంగలేదు—" అన్నాను.

"మీ పేరు, క్లాసు వగైరా వివరాలన్నీ చెప్పండి. రేపు మీ పరీక్ష ఫీజు నేను కడతాను. అయితే నాకు ఒక విషయమై మాటివ్వాలి మీరు—" అన్నాడు

సురేష్.

అతడి ఔదార్యానికి నాకు నోట మాట రాలేదు. అప్రతిభుడినై అతడినే చూస్తూండిపోయాను.

"ఎటువంటి క్లిష్టమైన పరిస్థితి ఎదురైనా మీరు దొంగతనం జోలికి వెళ్ళనని మాటివ్వాలి!" అన్నాడు సురేష్.

నా ఆశ్చర్యం రెట్టింపయింది—"ఇదేం కోరిక? నేను దొంగతనం చేయడంవల్ల మీకేం కష్టం?"

"డబ్బు పోగొట్టుకోవడంలోని బాధ నాకు తెలుసు. మీలాంటి వారికి సాయపడడంకోసం ఎంత డబ్బు పోగొట్టుకొన్నా నాకు బాధగా వుండదు. కానీ నా డబ్బు ఒక దొంగవాడి చేతిలో పడితే నాకు కలిగే బాధ వర్ణనాతీతం. మనిషి పతనానికి దొంగతనం నాంది—" అంటూ సురేష్ నవ్వి—"మిమ్మల్ని చూస్తూనే మీరు అవసరంలో వున్నారని గ్రహించాను. మీ కష్టం తెలుసుకొని మీకు సాయపడాలనిపించింది. మిమ్మల్నాకర్షించడం కోసమే బిచ్చగాడికి అయిదు రూపాయలిచ్చాను. నా అంచనా రైటయింది. మీరు నా దగ్గరకు వచ్చారు-" అన్నాడు.

నేను ఆశ్చర్యపడ్డాను. సురేష్ తన అడ్రసు చెప్పకుండానే అక్కణ్ణించి వెళ్ళిపోయాడు. మర్నాడు. నేను క్లాసులో వుండగా అతడే స్వయంగా వచ్చి ఫీజు కట్టిన రసీదిచ్చి వెళ్ళిపోయాడు.

2

నేను బియ్యే ప్యాసై రెండేళ్ళు పూర్తి కావస్తోంది. డిగ్రీకి ముందూ, ఇప్పటికీ నా జీవితంలో తేడా యేమీ లేదు. ఎటొచ్చీ అప్పట్లో ఆశలు పేరుకొంటూ ఉండేవి.

ఇప్పుడవి కరిగిపోతున్నాయి.

నా కిప్పుడు నన్ను చూస్తే విసుగ్గా వుంటోంది. అమ్మ కూడా నన్ను అసమర్ధుడి కింద లెక్క వేసింది. నా మీద పెట్టిన పెట్టుబడిలో వాళ్ళ కింతవరకూ ఒక్క పైసా వెనక్కి రాలేదు. వాళ్ళిచ్చిన పెట్టుబడితో నేను డిగ్రీ సంపాదించాను తప్పితే అంతకుమించి ఇంకేం చేయాలో తోచడంలేదు. నా అంతటివాణ్ణి నే నయ్యాక యింకా వాళ్ళమీద ఆధారపడడం నాకు సిగ్గుగానే వుంది. కానీ ఉద్యోగం తప్ప డబ్బు సంపాదించే మార్గం మరేదీ నాకు తెలియదు.

అప్పుడప్పుడు సురేష్ మాటలు గుర్తొస్తూంటేవి నాకు. బిచ్చగాడికి ఓ రోజు దానం చేస్తే మర్నాడు కూడా దానం చేయాలి. నా సంగతీ అంతే నన్నాడతను. సురేష్ సాయంతో పరీక్ష ఫీజు కట్టి సెకండ్ క్లాసులో బియ్యే ప్యాసయ్యాను. ప్రయోజనమేమున్నది? అడుక్కోవడమో, దొంగతనమో తప్ప వేరేదారి ఏదీ నాకు కనబడడంలేదు.

నాలో సమాజంమీద కోపం, పగ రగులుకొంటున్న సమయంలో సురేష్ ఒకపర్యాయం బజార్లో కనబడ్డాడు. అతడు నన్ను చూడలేదు కానీ నే నతణ్ణి చూశాను. చాలా ఉత్సాహంగా వున్నాడతను.

సురేష్ అదృష్టవంతుడు. ఏ చీకూ చింతా వున్నట్లు లేదు. ఈ రెండేళ్ళలోనూ అతడి ముఖంలో పెద్దగా మార్పు రాలేదు. నేను మాత్రం నా వయసుకు అయిదో పదో కలిపినట్లయిపోయాను. బహుశా అతడికంటే కూడా పెద్దవాడిలాగున్నా నేమో! అలా అనుకొంటూనే అతణ్ణి పలకరించాను.

సురేష్ నన్ను గుర్తుపట్టలేదు. నే నతడికి నా వివరాలు చెప్పగా—"అలాగా!" అన్నాడు. అప్పుడు నేను బీచి దగ్గర జరిగిన సంఘటన పూర్తిగా వివరించి—"మీరు చెప్పిందే నిజమయింది. డిగ్రీ వచ్చినా నా ఆలోచనల్లోనూ పరిస్థితిలోనూ మార్పు రాలేదు. బహుశా దొంగగా మారాలేమో!" అన్నాను.

నా మాటలకు సురేష్ కలవరపడ్డట్లు కనిపించాడు. అతడికి కష్టాల్లో వున్నవారిని ఆదుకోవడం అలవాటు. అందువల్ల నాకెప్పుడు ఎలాగ సాయపడిందీ అతడికంతగా గుర్తులేదు. కానీ జరిగినదతను ఊహించకో గలిగాడు—"బిచ్చగాళ్లంటే నాకు అసహ్యం. మన దేశంలోని యువతరమంతా బిచ్చగాళ్లలాగే కనబడుతుంది నాకు—" అన్నాడతను.

దెబ్బతిన్నాను. అత నింత మాటంటాడని నే నూహించుకోలేదు.

"ఇలాంటి పరిస్థితి ఏ దేశంలోనూ వుండకూడదు. ఇరవై ఏళ్ళు దాటినా తల్లిదండ్రులమీద ఆధారపడేందుకు సిగ్గుపడని పుత్రాళ్ళూ పుత్రాళ్ళేనా? చదివేముందు ఎందుకు చదువుతున్నామో ఆలోచించరు. చదివాక ఉద్యోగం తప్ప దారి తోచదు. ఎల్లకాలం ఎవడి దయ కోసమో ఎదురుచూడ్డం తప్పితే తమకు తామై తమ కాళ్ల మీద నిలబడడం చేతకాదు. లోపం మనుషుల్లో వుందో, చదువుల్లో వుందో తెలియడంలేదు. ఇప్పుడు నీ కుద్యోగం దొరికిందనుకో. నెలకు ఏ నాలుగొందలో వస్తాయి. ఆ డబ్బు నీకే చాలదు. కానీ నువ్వు పెళ్లి కూడా చేసుకుంటావు. పిల్లల్ని కూడా కంటావు. నీ తలిదండ్రుల్ని పోషించలేవు. సంసార జీవితం నరకప్రాయంగా

వుంటుంది. అలాంటి పరిస్థితుల్లోంచే మళ్ళీ నీ పిల్లలకు చదువు చెప్పిస్తావు. చదువుకొని వాళ్ళూ నీకులాగే తయారవుతారు. దీనికి అంతం లేదు....” అన్నాడు సురేష్.

సురేష్ యిలా వివరించాక నా కతడిమీద కోపం కలగలేదు. నెమ్మదిగానే అతణ్ణడిగాను—“ఇందుకు నీ సలహా ఏమిటి?”

“చాలా సింపిల్! చదివిన చదువుకూ చేసే ఉద్యోగానికీ సంబంధం లేని ఈ దేశంలో అసలు చదువెందుకు? నలుగురికీ పనికొచ్చే పని నేర్చుకోవడం మంచిది. పకోడీలు వేసి జంక్షన్లో అమ్మితే నాలుగు డబ్బులు సంపాదించుకోవచ్చు. సరుకులు ప్యాక్ చేసి ఇంటింటికీ తీసుకెళ్ళి యిస్తే డబ్బు సంపాదించవచ్చు. ఓ ఏడాది కష్టపడి స్కూటర్లూ, కార్లూ రిపేర్ చెయ్యడం నేర్చుకొన్నా చాలు!

ఇంకా చెప్పాలంటే—పట్నాల్లో ప్రజలు ఎంత బిజీ అయిపోతున్నారంటే తమ పనులు తాము చూసుకోవడమే వాళ్ళకు సాధ్యం కావడంలేదు. ఓ ఏజన్సీ పెట్టి ఎవరెవరికి ఎటువంటి పనులు కావాలో చేస్తాననొచ్చు. ఓ యింట్లో కరెంట్ రిపేరుంటుంది. మరో ఇంట్లో వడ్రంగి పని వుంటుంది. ఇంకో యింట్లో రేడియో పని చేయదు. ఇలాంటి గృహ సమస్యల్లో సాయపడే నమ్మకమయిన కంపెనీ వుంటే ప్రజలకెంతో వుపయోగం. నువ్వు ఆయా కంపెనీలలో కనెక్షన్స్ పెట్టుకుని ఇటు ప్రజలకూ, అటు కంపెనీలకూ మధ్య బ్రోకరుగా పని చేశావంటే బోలెడు సంపాదించవచ్చు. ఇంతేకాదు-ఆలోచిస్తే లక్ష ఉపాయలుంటాయి. కానీ మన యువతరం ఆలోచించడం మర్చిపోయింది కదా! చదువు—ఉద్యోగం—ఈ రెండే వీళ్ళకు

తెలిసినది!" అన్నాడు సురేష్.

అతను చెప్పింది పూర్తిగా నిజమని తోచింది నాకు. అప్పటికప్పుడు అతను చెప్పింది చేయాలన్న ఆవేశం కలిగింది నాకు. మళ్ళీ నెమ్మదిగానే "ఏ వ్యాపారానికైనా పెట్టుబడి కావాలి....అది కూడా లేదు నాకు...." అన్నాను.

"వ్యాపారానికంత పెట్టుబడి కావాలేమిటి?" అన్నాడు సురేష్.

ఏదో అంకె చెప్పాలని ఆగిపోయాను. అసలు నేనేం వ్యాపారం చేయబోతున్నానో నాకే తెలియదు.

సురేష్ నవ్వి—"నీకు నేను వెయ్యి రూపాయలిస్తాను. ఉత్తినే కాదు—అప్పుగా! వ్యాపారం చేసి రెండు మూడు నెల్లలో వడ్డీతోసహా నా బాకీ నాకు తీర్చేయాలి. వడ్డీ ఎంతో కాదు. ఏడాదికి నూటికి పదిరూపాయలు. ఓకే!" అన్నాడు.

వెయ్యి రూపాయలనగానే నా కెంతో ఉత్సాహం కలిగింది. వెంటనే తలూపేశాను. సురేష్ నా వివరాలన్నీ నోట్ చేసుకొని, పత్రం రాయించుకొని మరీ డబ్బిచ్చి— "నా డబ్బు నేను వసూలు చేసుకోవడంలో నాకు నేనే సాటి! మూడు నెల్లలో నా బాకీ తీర్చేయాలి. గుర్తుంచుకో!" అన్నాడు.

నేను వినయంగా తలూపాను. వెయ్యి రూపాయలు నా శరీరానికిచ్చిన శక్తి ఇంతా అంతా కాదు. ఉత్సాహంగా ఇంటికి వెళ్ళాను. అక్కడ నాన్న ఎవరితోనో మాట్లాడుతున్నాడు.

ముందు అప్పులవాడేమోనని లోపల అడుగెట్టడాని క్కూడా భయపడ్డాను. కానీ తీరా చూస్తే మాటలు

సౌమ్యంగా వినవస్తున్నాయి. నాన్నతో అంత సౌమ్యంగా మాట్లాడే అప్పులవాడు లేడు. అందుకు అప్పులవాళ్ళనీ తప్పుపట్టి ప్రయోజనంలేదు. వాళ్ళంతా సమానం ఒక్కసారిగా కోల్పోలేదు. ఎప్పటికీ అప్పులు తీర్చకపోవడంతో నాన్నపట్ల వాళ్ల సౌమ్యత చచ్చిపోయింది.

వచ్చినవాడు అప్పులవాడై ఉండడని అనిపించేక కాస్త ధైర్యంగా లోపలకు అడుగుపెట్టాను.

"అబ్బే—వెయ్యి రూపాయలు—మావల్ల ఎక్కడవుతుందండీ—మాకా అదృష్టం లేదు—" అంటున్నాడు నాన్న.

బహుశా చెల్లెలికి పెళ్ళి సంబంధం వచ్చి వుంటుంది. వెయ్యి రూపాయలైనా లేకుండా పెళ్ళెవరు చేసుకొంటారు? నాన్న తన కూతుళ్ళకు ఈ జన్మలో పెళ్ళి చెయ్యలేడనిపించింది. ఈ విషయమై నేనే పూనుకొని—నా దగ్గరున్న వెయ్యి రూపాయలతో వ్యాపారం ప్రారంభించి—ఏడాది తిరక్కుండా వేలకు వేలు సంపాదించి-చెల్లెలి పెళ్ళి ఘనంగా చేస్తాను. అంతవరకూ ఈ విషయంలో కలగజేసుకోకూడదు. లేకపోతే వున్న ఒక్క-వెయ్యీ యిప్పుడే హుళక్కి అయిపోతుంది. ఇలాగనుకొని నెమ్మదిగా లోపలకు జారుకోబోయాను.

"అదుగో అబ్బాయొచ్చాడు. విషయం ఓసారి అతడికీ చెప్పి చూస్తే!" అన్నాడాయన.

ఆయన నన్నెలా గుర్తుపట్టాడో నాకే తెలియలేదు. కానీ నా కాయాన గుర్తు రావడంలేదు. ప్రస్తుతం బికారిలా వున్న నేను తగుదునమ్మా అంటూ చెల్లెలి పెళ్ళి మాటల్లో పాల్గొనడం దేనికి?—ఆయన మాటలు విననట్లుగా లోపలికి నడిచాను.

"ఒరేయ్—ఇల్లా రారా!" అంటూ నాన్న నన్ను పిలిచాడు. తప్పనిసరై వెనక్కి తిరిగాను.

"ఈయన పేరు రామచంద్రయ్యగారు. ఈయన మన కుటుంబానికి బాగా కావలసినవాడు. నెలకు వెయ్యి రూపాయల ఉద్యోగం ఒకటున్నదట. వెయ్యి రూపాయలు లంచమిస్తే దొరుకుతుందని చెప్పడానికి వచ్చాడు. అది మనవల్ల అయ్యే పని కాదని నే నంటున్నాను. నువ్వు యీ విషయం ఒప్పుకొంటావని నాకు తెలుసు. కానీ తర్వాత చెప్పలేదని ఏడుస్తావని చెబుతున్నాను—" అన్నాడు నాన్న.

ఆశ్చర్యం, ఆనందం ఒక్కసారిగా కలిగాయి నాకు. నెలకు వెయ్యి రూపాయల జీతమా? అందుకు పెట్టుబడి వెయ్యి రూపాయలా? ఎంత చౌక? చౌక అని నే ననుకోడానికి కారణం—నా జేబులో వున్న—తేరగా వచ్చిన—డబ్బు! నేను రామచంద్రయ్యగారిని వెంటనే వివరాలడిగాను.

ఉద్యోగం మంచిదేకానీ అది రామచంద్రయ్య చేతిలో లేదు. డబ్బు పుచ్చుకొనే అతడివద్దకు ఆయన నన్ను తీసుకొని వెడతాడు. ఆ మనిషి నమ్మకస్థుడు. ఉద్యోగం తప్పక వస్తుంది. అయితే ఏ విషయంలోనూ రామచంద్రయ్య పూచీపడలేదు. సమాచారం తెలిసి—ఎరిగున్నవాళ్ళు కదా అని సాయపడదామని వచ్చాడు. వ్యవహారంలో కొంత రిస్కు ఉందని ఆయనా ఒప్పుకొన్నాడు.

నేను ఎంతోసేపు ఆలోచించలేదు. వ్యవహారంలో కొంత రిస్కు వున్నప్పటికీ—ఫలితం చాలా ఆశాజనకంగా వుంది. రిస్కు తీసుకోకపోతే బంగారంలాంటి అవకాశం

పోతుందనుకోవచ్చు. చేతకాని వ్యాపారంకంటె ఇదే మంచి రిస్కు అనిపించింది నాకు.

"ఇప్పుడే వెడదామా?" అన్నాను.

నాన్న రామచంద్రయ్య కూడా ఆశ్చర్యపోయారు.

"ఎక్కడిదిరా నీకంత డబ్బు!" అన్నాడు నాన్న.

"నాకో మంచి స్నేహితుడు దొరికాడు. ఇలాంటి సమయంలో అతను తప్పక సాయపడతాడు. సాయ పడగల శక్తి కూడా అతడికున్నది—" అన్నాను పొడి పొడిగా.

రామచంద్రయ్య క్యాలండరు తీసుకురమ్మన్నాడు. అది చూసి మర్నాడు సాయంత్రం నాలుగింటికి ముహూర్తం పెట్టాడు. ఆ ముహూర్తం ప్రకారమే మర్నాడు బయల్దేరాం.

3

రామచంద్రయ్య నన్నో చిన్న బంగళాకు తీసుకొని వెళ్ళాడు. తను బయటవుండి నన్ను లోపలకు పంపించాడు. లోపల గదిలో నేనో వ్యక్తిని కలుసుకొన్నాను.

అతడికి నలభై ఏళ్ళుంటాయి. నిండైన ముఖానికి ముచ్చటైన మీసాలు. నావంక హుందాగా చూసి—"నా పేరు గోవిందరావు. నీ పేరు?" అనడిగాడు.

పేరుతోపాటు నా వివరాలు కూడా చెప్పాను.

"నెలకు వెయ్యి రూపాయల జీతమంటే మాటలు కాదు. అలాంటి ఉద్యోగానికి పదివేలైనా ఇస్తామంటూ చాలామంది సిద్ధంగా వున్నారు. అయితే నాదొక్కటే ఆశయం. మా నాన్న చెప్పాడు—నీ బ్రతుకు తెరువు కోసం నువ్వేం చేసినా సరే కానీ—ఎప్పుడూ పేదవాళ్ళకు సాయపడమని. నా కూళ్ళో నేకాదు దేశమంతటా పలుకుబడి

వుంది. పెద్ద పెద్దవాళ్ళ కీలకాలన్నీ నాకు తెలుసు. అందువల్ల నేను పేదవాళ్ళ కుద్యోగాలిప్పించి సాయపడు తూంటాను. పేదవాళ్ళంటే ఎవరు? నెలకు వెయ్యి రూపాయల జీతమిచ్చే ఉద్యోగం సంపాదించడానికి లంచంగా ఒక్కటంటే ఒక్క వెయ్యి రూపాయలకు మించి ఇవ్వలేనివారు—అనుకుంటావా?” అంటూ నవ్వా డాయన.

నేనూ నవ్వాను. ఆయన చెప్పిన మాటల్లో మూడు వంతులకు పైగా నిజముంది.

గోవిందరావు మళ్ళీ అన్నాడు—“నాకు పేదవాళ్ళ మీద జాలి వుంది. కానీ జాలి మాటల్లో ప్రకటిస్తే ఏం లాభం? అందువల్ల పేదవాళ్ళకేం ఉపకారం జరగదు. జాలిని ప్రదర్శించడానికున్న ఏకైక మార్గం డబ్బు. నీకు లాగే రేపు పదిమంది పేదవాళ్ళకి సాయపడాలంటే, వాళ్ళమీద నేను జాలిపడాలంటే నాకు డబ్బుకావాలి. అందుకే మరో షరతు పెడుతున్నాను. నువ్వుద్యోగంలో చేరినాక అయిదేళ్ళపాటు నెలకు వంద రూపాయల చొప్పున నాకిచ్చుకోవాలి!”

నా దగ్గర పైసా లేదు. వచ్చే జీతం వెయ్యయితే నేం-తొమ్మిదివంద లయితే నేం? ఉద్యోగమంటూ రావాలి గానీ—నెలకు అయిదొందలిమ్మన్నా ఇవ్వగలననిపిస్తోంది. ఆయనడిగింది చాలా చౌక అనిపిస్తోంది. ఎటొచ్చీ ఆ విషయం పైకి అంటే ఆయనిప్పుడే రేటు పెంచేయగలడు. అందుకే అది ఆనకుండా అంగీకారాన్ని తలూపి తెలియ జేశాను.

గోవిందరావు నోటిమాటతో తృప్తిపడలేదు. నేను తనకు డబ్బు బాకీ వున్నాననీ ఫలానా ఉద్యోగం

రాగానే నెలకు వందరూపాయల చొప్పున అయిదు సంవత్సరాలలో బాకీ తీరుస్తాననీ పత్రం రాయించు కున్నాడు. తర్వాత నా దగ్గర వెయ్యి రూపాయలూ పుచ్చుకొని నాచేత ఓ అప్లికేషన్ ఫారం పూర్తి చేయించాడు.

"అసలీ ఉద్యోగం విషయం ఎవ్వరికీ తెలియదు. సరిగ్గా నెల్లాళ్ళలో నీకు ఇంటర్వ్యూ వస్తుంది—" అన్నాడు గోవిందరావు నా వైపు చూసి అదోలా నవ్వుతూ.

ఆయన మాట అబద్ధంకాలేదు. సరిగ్గా నెల రోజుల్లో నాకా కంపెనీనుంచి ఇంటర్వ్యూ లేఖ అందింది. ఉత్సాహంగా వెళ్ళాను. అయితే నేనూహించినట్లు ఇంట ర్వ్యూకు నేనొక్కడిని మాత్రమే అభ్యర్థిని కాదు. మొత్తం వందమంది వున్నారు నాలాంటి వాళ్ళు.

"పేపర్లో అడ్వర్టయిజ్‌మెంట్ లేదుగదా! ఈ ఉద్యోగం గురించి మీకెలా తెలిసింది?" అని ఒకత న్నడిగాడు.

"మీకెలా తెలిసింది?" అని అతను తపీమని అడిగాడు. అది ప్రశ్నో, జవాబో నాకే తెలియలేదు. అయినా నిరుత్సాహపడకుండా మరొకణ్ని అడిగాను.

"ఏముంది? దీనికీ ఏజంట్లున్నారు. ఈ రోజుల్లో అన్నింటితోపాటు ఉద్యోగాలు కూడా స్మగ్లింగువల్లే దొరుకుతున్నాయి. బంగారం చవగ్గా కావాలంటే స్మగ్లర్సను పట్టుకోవాలి. ఉద్యోగాలు తేరగా కావా లన్నా అంతే!" అన్నాడతను.

చాలామంది చెప్పిందాన్నిబట్టి అందరూ నాలాగే అక్కడికి వచ్చారనిపించింది. పోస్టు చూస్తే ఒక్కటే

ననుకుంటాను. వచ్చింది కందమంది. అందువల్ల గోవింద రావుకు దొరికింది లక్ష. అసలా లక్ష రూపాయలమీద వచ్చే వడ్డీతోనే నెలకు వెయ్యిరూపాయల జీతగాణ్ని నియమించవచ్చు.

"ఆలోచనుంటే డబ్బు సంపాదించడానికి లక్ష మార్గాలు!" అన్న సురేష్ మాటలు నాకు గుర్తొచ్చాయి.

ఈ ఉద్యోగం నాకు వస్తుందా అన్న అనుమానం ప్రారంభమైంది. ఇంటర్వ్యూ మాత్రం బాగానే చేశాను. గోవిందరావు నాకు ఎంతో నమ్మకంగా చెప్పడమేకాక జీతంలోంచి నెలకు వంద పుచ్చుకుంటానని పత్రం కూడా రాయించుకొన్నాడు. ఏమో—అంతా అలాగే పత్రాలు రాశారేమో!

నా అనుమానం తీరిపోవడానికి పదిరోజులకంటె పట్టలేదు. కంపెనీనుంచి నాకు రిగ్రేట్ లెటర్ వచ్చింది. అది చూస్తూనే నేను గోవిందరావు ఇంటికి వెళ్ళాను. అక్కడ నాకు ప్రవేశం దొరకలేదు. అయ్యగారు ప్రస్తుతం ఎవర్నీ చూడరని కాపలావాడు చెప్పేశాడు.

ఏం చేయాలో తోచలేదు నాకు. అనుమతి కోసం రామచంద్రయ్యగారింటికి వెళ్ళాను.

ఆయన నన్ను చూసి విషయమేమిటని అడిగి తెలుసుకొని కంగారుగా—"ఇలా జరుగుతుందని నాకు తెలియదు. ఆ గోవిందరావు నాకు బాగా తెలిసినవాడు. పద—విషయం కనుక్కుందాం—" అన్నాడు.

ఇద్దరం మళ్ళీ గోవిందరావింటికి వెళ్ళాం. వాచ్‌మాన్ ఈసారి రామచంద్రయ్యను మాత్రం లోపలకు వెళ్ళనిచ్చాడు. ఆయన లోపలకు వెళ్ళి వచ్చి — "భలేవాడి

వయ్యా—అనవసరంగా కంగారుపడ్డావు. ఆ కంపెనీ వాళ్ళు ఇంకా మనుషుల్ని తీసుకుంటారుట. అయిదారు నెలల్లోపున నీకూ ఉద్యోగం వస్తుందిట. ఇంక వేరే అడ్వర్టయిజ్‌మెంటుండదట. మొన్న ఇంటర్వ్యూకు వెళ్ళిన వాళ్ళలోంచే ఎన్నిక చేసుకుంటారుట—" అన్నాడు.

"బాగుందండి. ఆ విషయం వాళ్ళ రిగ్రెట్ లెటర్లో రాసిలేదు—" అన్నాను నేను.

కాసేపు, నాకూ రామచంద్రయ్యకూ వాదన జరిగింది. ఆఖరికాయన విసిగిపోయి—"చూడు నాయనా! ఏదో ఎరిగున్న వాళ్ళు కదా అని సమాచారమిచ్చాను. ఇందులో నేను చేయగలిగిందేముంది? పోనీ ఆ వెయ్యిరూపాయలూ నన్ను వెనక్కిమ్మంటావా? ఒక్కసారిగా అంత డబ్బు నీకిచ్చుకోనే స్తోమత నాకు లేదు. చేసిన పాపానికి నెలనెలా పదో పాతికో నీకిచ్చి బాకీకింద తీరుస్తాను. సరా?" అన్నాడు.

ఇంకేమనాలో తెలియలేదు. వెయ్యి రూపాయలూ చెయ్యి జారిపోయాయి.

4

సురేష్ ఈ ప్రపంచాన్ని కాచి వడబోసినట్లున్నాడు. అంతా అతడు చెప్పినట్లే జరుగుతోంది.

అతడికి నేనిప్పుడు వెయ్యిరూపాయలు బాకీవున్నాను. ఆ బాకీ తీర్చకపోతే అతడిముందు తలెత్తుకోలేను. అదీకాక నా కాళ్ళమీద నేను నిలబడే ఉపాయం నేనింకా వెతుక్కోవలసే వున్నది.

ముఖ్యంగా నాకు గోవిందరావుమీద ఎంతో పగగా వున్నది. మనిషి ఎంతో ఘరానాగా కనబడుతూ ఇలా మోసం చేసి జీవిస్తున్నాడు వాడు. నాలాంటి అమాయకుల్ని

మోసం చేసి—ఆ డబ్బుతో హాయిగా తులుపతున్నాడు వాడు. వాడికి నేను బుద్ధి చెప్పాలి. బాగా బుద్ధి చెప్పాలి. అందుకొక్కటే మార్గం.... నేనే వాడింట్లో దొంగతనం చేయాలి.

ఇదివరలో చాలాసార్లు నా బుద్ధి దొంగతనంవైపు మళ్ళింది. కానీ అప్పట్లో ఆవేశం నాకు సహకరించలేదు. నావంటివాడు దొంగగా మారాలంటే కోరిక ఒక్కటే సరిపోదు. విపరీతమైన ఆవేశం కావాలి.

అనుకోకుండా వెయ్యిరూపాయలొచ్చాయి. ఉద్యోగానికి ఆఫరొచ్చింది. కొంతకాలం నేను రంగురంగుల ఆశల భవనాలు సృష్టించుకొని వాటిలో నివశించాను. అవన్నీ ఒక్కసారిగా మాయమైపోయాయి. వెయ్యి రూపాయలూ పోయాయి.

గోవిందరావు నన్ను చూడ్డానిక్కూడా నిరాకరించాడు. వాణ్ణి నమిలి మింగేయాలన్నంత కోపంగా వుంది నాకు.

అన్నీ కలిపి ప్రస్తుతానికి నేను నిర్ణయించుకొన్న దేమిటంటే-గోవిందరావు ఇంట్లో దొంగతనం చేయాలని!

అందుగురించి ఓ రెండు రోజులు వాడింటిచుట్టూ తిరిగి అనుపానులు తెలుసుకొన్నాను. బంగళా చుట్టూ పిట్టగోడ వుంది. గోడ దూకితే లోపలకు వెళ్ళడం పెద్ద కష్టంకాదు. గోడ ఎక్కడ దూకాలో కూడా నిర్ణయం తీసుకొన్నాను.

రెండు రోజులు రాత్రి సమయాల్లో గోడచుట్టూ తచ్చాడాను కానీ నాకు ధైర్యం చాలలేదు. చివరి క్షణంలో ఏదో భయం నన్నావహించి వెనక్కు లాగేది. ఇంకిలా లాభంలేదనీ తెగించాలని నిర్ణయం తీసుకొని

మూడో రోజున గోడ ఎక్కబోతుండగా నన్నెవరో చేయిపట్టుకొని లాగారు. నా పై ప్రాణాలు పైనే పోయాయి. అలా లాగినవాడు ఇంటి వాచ్‌మనే అయుండాలి. వెధవ—వీడికి మరీ యింత జాగరూకత వుంటుందనుకోలేదు. కాసేపటి క్రితం నేను చూసినప్పుడు గేటు దగ్గర కునికిపాట్లు పడుతున్నాడు.

అయితే నన్ను పట్టుకొన్నది వాచ్‌మన్ కాదు. సురేష్!

“ఏమిటీ పని?” గద్దించాడు సురేష్.

“నువ్వా? నన్నెక్కడ చూశావు?” అన్నాను ఆశ్చర్యంగా.

“ఇంటి చుట్టూ అనుమానాస్పదంగా ప్రదక్షిణాలు చేస్తున్నావు. ఏం చేస్తావోనని రహస్యంగా కనిపెడుతూంటే గోడెక్కావు?” అన్నాడు సురేష్.

చటుక్కున నా బుర్ర పనిచేసింది — “ముఖ్యమైన ఉత్తరం ఒకటి గాలికి ఎగిరి గోడవతలపడింది. తెచ్చుకొందామనీ....గోడ ఎక్కితే....నువ్వు క్రిందకు లాగావు” అన్నాను.

“నీలాంటివాడే దూడ గడ్డికోసం కొబ్బరి చెట్టెక్కాడట....” అని నవ్వాడు సురేష్.

సురేష్ తెలివిగా నానుంచి నిజాన్ని రాబట్టాడు. అంతా విని—“నువ్వెందుకూ పనికిరావు—నీ మనసు దొంగతనం వైపుకే పరుగులు తీస్తోంది. ఒక్క దొంగతనంతోనే పట్టుబడి జైల్లో కూర్చుంటావు. ఆ తర్వాత నుంచి నువ్వు దొంగతనాలు మానేసినా కూడా దొంగగానే మిగిలిపోతావు—” అన్నాడు.

“ఏదో ఒకటి—గోవిందరావువంటి వాళ్ళను దోచడం

వల్ల ప్రజలకు సేవ చేసినవాణ్ని కూడా అవుతాను—"
అన్నాను.

"అలాగా-అయితే ఆ రోజు నీ కంపెనీ ఇంటర్వ్యూలో ఉద్యోగం రానివాళ్ళందరి అడ్రసులూ కనుక్కొని వాళ్ల డబ్బు వాళ్ళకు పంచిపెడతావా? అప్పుడే నీది ప్రజాసేవ అనిపించుకొంటుంది—" అన్నాడు సురేష్.

నా దొంగతనాన్ని ప్రజాసేవ అన్నందుకు సిగ్గుపడ్డాను—ఇందులో ప్రజాసేవ ఏమిటి? నేను నాకోసం మాత్రమే దొంగతనం చేస్తున్నాను. అది నా స్వార్థం-అంతే!

"పిట్ట గోడ దూకగానే డబ్బు దొరకదు, ఇంట్లో అడుగుపెట్టాలి. జాగ్రత్తగా మసలాలి. తాళాలెక్కడున్నాయో తెలుసుకోవాలి. అలికిడి కాకుండా ఇనప్పెట్టె తలుపులు తియ్యాలి. అప్పుడు డబ్బు దొరుకుతుంది. ఈ తతంగం జరక్కుండా ఆపడానికిప్పు డెన్నో ఆధునిక సదుపాయాలున్నాయి. నువ్వినప్పెట్టె తలుపులు తెరవగానే పెద్ద పెట్టున అలారం మ్రోగవచ్చు—అసలు రాత్రిళ్ళు ఇనప్పెట్టె చుట్టూ నేల జారుడుగా చేసే ఏర్పాట్లు కూడా వున్నాయి. అక్కడికి సమీపించగానే జారిపడిపోవచ్చు. ఇవన్నీ తెలుసుకోకుండా దొంగతనం చేయాలనుకోవడం తెలివితక్కువ!" అన్నాడు సురేష్.

"నీ బాకీ తీర్చుదామనే నా తాపత్రయమంతా...."
అన్నాను.

"పోనీ—నా బాకీ తీర్చవద్దు. నువ్వు దొంగతనానికి మాత్రం పాల్పడవద్దు—" అన్నాడు సురేష్.

ఇంకేమనాలో తెలియలేదు నాకు. అతను చెప్పేది నా మంచికే అయినప్పుడు నేనింకేమనగలను?

5

ఇది జరిగిన నాలుగు రోజులకు రామచంద్రయ్య మా యింటికి వచ్చి—"బాబూ—నిన్ను గోవిందరావు కలుసుకొని మాట్లాడాలంటున్నాడు—" అన్నాడు.

నేను చాలా ఆశ్చర్యపోయాను. నాకే ధోకా ఇచ్చి తర్వాత నా ముఖం కూడా చూడని మనిషి నా కోసం కబురు పెట్టాడంటే యేదో పెద్ద విశేషమే వుండి వుండాలి. ఆత్రుత కూడా నాక్కలిగింది. గోవిందరావింటికి వెళ్ళాను.

ఆయన నన్ను సాదరంగానే ఆహ్వానించి—"జరిగిందానికి నీకు ముఖం ఎలా చూపించాలో తెలియక నిన్ను లోపలకు రానివ్వలేదు. నువ్వేమనుకొన్నావో తెలియదు. కంపెనీలో ఓ బద్మాష్ నన్ను మోసం చేశాడు. నాకు చెప్పినట్లే వాడు చాలామందికి చెప్పడంతో ఇంటర్వ్యూకి ఒక్కడల్లా వందమంది అయ్యారు. నేను పెద్ద దెబ్బ తిన్నాను. నాకే ఇలా వుంటే నీ కెలాగుంటుందో వేరే చెప్పాలా?" అన్నాడు.

నాకేమనాలో తెలియలేదు. ముందరికాళ్ళకు బంధం వేశాడీయన—"వెయ్యిరూపాయలంటే నాకెంత కష్టమో ఊహించుకోవడం మీకు కష్టంకాదు—" అన్నాను ముక్తసరిగా.

"ఆ వెయ్యి నాకు దక్కివుంటే నీకు వెనక్కైనా ఇచ్చేసి వుండేవాణ్ని. ఆ బద్మాష్‌గాడది కొట్టేశాడు. ఉద్యోగం వచ్చేక నెలనెలా నువ్విచ్చేదే నాకు వచ్చే లాభం. ఇప్పుడు నువ్విచ్చిన పత్రం మినహా ఇంకేం లాభంలేదు. దీనివల్ల నాకేం ప్రయోజనం? ఇటు డబ్బూ కలిసిరాలేదు. అటు చెడ్డపేరూ వచ్చింది. ఏది ఏమైనా

మా నాన్న చెప్పనే చెప్పాడు. ఎల్లప్పుడూ పేదలకు సాయపడమని! అందుకే నిన్నిప్పుడు పిలిపించాను. పని మరీ అంత సులభమైనది కాదు. కానీ ప్రతిఫలం బాగా వుంటుంది—ఆలోచించుకో!" అన్నాడు గోవిందరావు.

"నాకు అర్థం కాలేదండి!" అన్నాను.

గోవిందరావు వివరించాడు. మా యింటికో మనిషి వచ్చి వారం రోజులుండి వెడతాడు. ఆయన్ను మా చుట్టంగా చెప్పుకోవాలి. ఆయన కోరిన సాయం చేయాలి. వారంరోజులకూ ప్రతిఫలంగా అయిదు వేల రూపాయలు ముడతాయి.

అయిదువేలన్న మాట వినగానే నా బుర్ర పని చేయలేదు. అసలామనిషెవరూ — మా యింటికెందు కొస్తాడూ ఏం చేస్తాడూ అని కూడా అడిగి తెలుసుకోకుండా అన్నింటికీ ఒప్పుకొని అడ్వాన్సుగా ఆయనిచ్చిన రెండువేలూ పుచ్చుకొన్నాను.

ఇప్పుడు నాకు గోవిందరావుమీద కోపమేంలేదు. ఇది నాకు చాలా ఆశ్చర్యంగా వుంది. మనిషిమీద మనిషికున్న అనుభూతి ఏదీ శాశ్వతంకాదు. అన్నింటినీ డబ్బు ఒక్కటే కాసి స్తుంది. నా దగ్గర వెయ్యిరూపాయలు కాజేశాడని గోవిందరావును చంపేయాలన్నంత కోపం వచ్చింది నాకు. ఇప్పుడాయన నాకు అయిదువేలొచ్చే మార్గం చూపడంతో ఆ కోపమంతా పోయి ఆ స్థానంలో ప్రేమ కూడా పుడుతోంది.

అదీకాక ఈ విధంగా నా జాతకమే మారిపోవచ్చు. ఎవడి అదృష్టంలో ఎప్పుడెలాంటి మలుపుంటుందో చెప్పడం కష్టం. ఆ వారం రోజుల్లోనూ గోవిందరావును బాగా ఇంప్రెస్ చేయగలిగితే నాకు ఇలాంటి బేరాలింకా

తగలవచ్చును.

ఉత్సాహంగా ఇంటికి వెళ్ళి నాన్నకు విషయం చెప్పాను.

"వాళ్ళెవరో? వాళ్ళకు మనం మర్యాదలు సరిగ్గా చేయగలమో లేదో—" అని నాన్న బెంగపడ్డాడు.

అయితే మేము అనవసరంగా బెంగపడ్డామని తర్వాత అనిపించింది. వచ్చినాయన సన్నగా, పుల్లలా వున్నాడు. ఆయన కూడా తెచ్చిన సూట్ కేసంత బరువుండడాయన అనిపించింది. మనిషి కూడా గొప్పవాడులాగాక చాలా సామాన్యంగా వున్నాడు. బట్టలకు మాసికలు లేవుగానీ చాకవేసని తెలిసిపోతున్నాయి.

అమ్మ ఆయన్ను అన్నయ్యగారూ అని వరసకలిపింది. అయితే ఆయన ఇంట్లో అందరితోనూ ముక్తసరిగా వుండేవాడు. వేళకు కాఫీ, భోజనం—అవీ మితంగానే! ఆయన పర్సనాలిటీకి తగ్గట్టుగానే, వుండేదాయన భోజనం. ఆయన తన పేరు ఆంజనేయులని చెప్పాడు.

ఆంజనేయులూ నేనూ కలిసి బజారుకు వెళ్ళాం. ఆయన దగ్గర చాలా డబ్బుంది! ఆయన నన్ను ఓ హోటల్ కు తీసుకువెళ్ళి వందరూపాయలనోటిచ్చి చిల్లర అడిగి తీసుకురమ్మన్నాడు. ఆ హోటల్లో చిల్లరివ్వరని నాకు తెలుసు. కానీ ఆయన చెప్పాడుగదా అని వెళ్ళి అడిగి తీసుకొచ్చాను. నిజంగానే చిల్లర లభించగానే నే నాశ్చర్యపడ్డాను.

ప్రతిరోజూ అయిదుచోట్ల ఆయన వందరూపాయలకు చిల్లర మార్చేవాడు. అలా నాలుగు రోజులు గడిచాయి. నాకాయన ప్రవర్తన ఎంతో విచిత్రంగా వుండేది.

అయిదో రోజు సాయంత్రం ఆయన కాసేపు నన్ను

వదిలిపెట్టాడు. ఆ సమయంలో ఉత్సాహంగా నేను బజార్లో తిరుగుతూండగా సురేష్ కనబడ్డాడు. అతన్ని చూస్తూనే నేను—"నీ వెయ్యిరూపాయలు వడ్డీతోసహా తీర్చేస్తాను—" అన్నాను.

సురేష్ ఆశ్చర్యంగా—"ఏం జరిగింది? అంత డబ్బెక్కడిది నీకు?" అనడిగాడు.

చెప్పనా మాననా అని కాసేపు తటపటాయించి చివరికి చెప్పేశాను-"గోవిందరావు నిజంగా మోసగాడు కాదు. ఆయన దురదృష్టంకొద్దీ అలా జరిగింది. అందుకాయన ఎంతో నొచ్చుకొని డబ్బు సంపాదించే ఉపాయం నాకు చెప్పాడు—" అంటూ ఆంజనేయులు గురించి చెప్పాను.

జరిగింది వింటూనే సురేష్ కలవరపడుతూ ఆంజనేయులి దినచర్య గురించి అడిగితెలుసుకొని మరింత కంగారుపడి—"ఇంకా నీకు అర్థంకాలేదా? ఇదేదో పెద్ద స్మగ్లింగ్ వ్యవహారం—" అన్నాడు.

నేనూ కంగారుపడి—"ఇందులో నాకేం అలాంటిది కనపడలేదే!" అన్నాను.

"కనపడ్డానికేముంది? వాళ్ళు నోట్లమీద సందేశాలొకరికొకరు అందజేసుకొంటున్నారు. ఆఖరిరోజున ఏదో పెద్ద తమాషా జరుగుతుంది. ఈ విషయం పోలీసులకేమాత్రం తెలిసినా—స్మగ్లర్లకు సాయపడినందుకు మీ కుటుంబమంతా ఇబ్బందుల్లో ఇరుక్కోవాల్సి వుంటుంది" అన్నాడు సురేష్.

సురేష్ అలాగనడం నాకు నచ్చలేదు. కానీ ఆంజనేయులు స్మగ్లర్ ముఠా వాడనడంలో అనుమానం లేదనిపించింది. లేనిపక్షంలో మా యింట్లో వారంరోజు

లుండడానికి అయిదు వేలెందుకిస్తారు? సురేష్ చెప్పిన ప్రకారం ఆ నోట్లమీద ఇన్విజిబుల్ ఇంక్‌తో సందేశా లుంటున్నాయి. ఆంజనేయులు చెప్పినచోటల్లా నాకు చిల్లర దొరికింది. సాధారణంగా ఎవరూ చిల్లర అడగని చోట్లనే ఆంజనేయులు చిల్లర అడిగాడు.

"అయితే నేనేం చేయాలి?" అన్నాను.

"వెంటనే పోలీస్ రిపోర్టిచ్చేయ్—...." అన్నాడు సురేష్.

నా శరీరమంతా భయంతో వణికిపోయింది. స్మగ్లర్ ముఠాలు నమ్మకద్రోహానికెలా శిక్షిస్తాయో చాలా సినిమాల్లో చూశాను. ఏ అమితాబచ్చన్‌లాంటివాడో అది తట్టుకొని నిలబడగలడుగానీ నాలాంటివాడు తట్టుకో లేడు. నా మీద పగబట్టి వాళ్ళు నా కుటుంబాన్ని హింసించడం ప్రారంభిస్తే....!

నా భయం సురేష్‌కి చెప్పాను.

"ఈ మాత్రం ధైర్యంలేనివాడివి అసలు దొంగతనాని కెలా సిద్ధపడ్డావో? పట్టుబడిన దొంగను పోలీసులకప్ప జెప్పేలోగా ఎలా కొడతారో చూడలేదా నువ్వు! అదీకాక గోవిందరావ్ మీద పగతీర్చుకోవాలనుకున్నావ్. అందుకిదేగదా మంచి అవకాశం!" అన్నాడు సురేష్.

పగ అని పట్టుక్కూర్చుంటే ఇంకా నాకు రావలసిన మూడువేలూ పోతాయి. అదీకాక ఇలాంటి అవకాశాలు ఇంకా ముందు ముందు ఎన్ని రానున్నాయో తెలియదు. చూస్తూ చూస్తూ బంగారు గ్రుడ్లుపెట్టే బాతుని ఎవరైనా చంపుతారా?

నేను సురేష్‌కి నా నిర్ణయం చెప్పేశాను!

"ఇలాంటి విషయాల్లో అదినిష్ఠూరం మంచిది. నువ్వో

లాంటి ప్రమాదకరమైన పనికి పాల్పడుతున్నావో నీకు తెలిసేసరికి చేతులు కాలిపోతాయి. నా మాట విను—" అన్నాడు సురేష్.

"మిస్టర్ సురేష్! నీకు డబ్బుంది. అందువల్ల డబ్బు విలువ నీకు తెలియదు. నాకో బంగారు అవకాశం వచ్చింది. దీన్ని నేను వదులుకోలేను. ముందు నీ వెయ్యి రూపాయలూ తీర్చి ఋణవిముక్తుడినైతే—నీ సలహాలు వినాలన్న బాధ కూడా నాకుండదు—" అనేసి అతణ్ని తప్పించుకొని వచ్చాను.

6

ఆ రోజున ఆంజనేయులు నన్నో హోటల్‌కు తీసుకు వెళ్ళాడు. అక్కడ మేనేజర్ని వినయంగా—"అగ్గిపెట్టె వుందా?" అనడిగాడు. మేనేజర్ తడుముకోకుండా అగ్గిపెట్టె యిచ్చాడు. ఆంజనేయులు పెట్టె కొద్దిగా తెరచి ఓ పుల్లబైటికితీసి దాంతో సిగరెట్ వెలిగించుకుని అగ్గిపెట్టె జేబులో వేసుకొన్నాడు. తర్వాత—"అయాం సారీ—అగ్గిపెట్టె మీదికదూ!" అంటూ అగ్గిపెట్టెను జేబులోంచి తీసి మేనేజర్‌కిచ్చేశాడు.

అప్పుడు నేనో విచిత్రం గమనించాను. ఆంజనేయులు తీసుకొన్నది గుఱ్ఱంముక్క అగ్గిపెట్టె. ఆయన తిరిగిచ్చింది పులిమార్కు. దీన్నిబట్టి రెండు విశేషాలు తెలుస్తున్నాయి. తన జేబులో అగ్గిపెట్టె వుండగానే ఆంజనేయులు మేనేజర్ని అగ్గిపెట్టె అడిగాడు. అగ్గిపెట్టెల మార్పిడీ జరిగింది.

తనవద్ద సిగర్‌లైటర్ వున్నప్పటికీ ఆంజనేయులు అగ్గిపెట్టెను జేబులో వేసుకొన్నాడంటే అది కేవలం అగ్గిపెట్టెల మార్పిడీకోసమని ముందుగా ఆలోచించి

చేసినపని!

ఆ అగ్గిపెట్టెల్లో ఏముంది?

ఆంజనేయులు స్మగ్లరయుండాలని సురేష్ అన్నాడు. అది నిజంలాగా కన్పిస్తున్నది. అయితే నేనేం చేయాలి? ఆంజనేయుల్ని పోలీసులకు పట్టించాలా — లేక ఏమీ తెలియనట్లూరుకోవాలా?

ఇంకా నాకు మూడువేలొస్తాయి. అంతేకాదు. ఇలాంటి బేరాలింకా వస్తాయి.

ఎవరికీ అనుమానం రాకుండా వుండడంకోసం ఆంజనేయులు మా యింట్లో వున్నాడు. నాకు వరసకు మామయ్య అయి — నన్నూరంతా తనతో తిప్పుకొంటున్నాడు.

సాయంత్రం ఇంకో తమాషా జరిగింది. ఆంజనేయులు రెండు పాత సంచీలు తీసుకొని బజారుకు వెళ్ళి కూరలు కొనుక్కొచ్చాడు. అవి అమ్మకు ఇచ్చి రాత్రికేం కూరలు వండాలో అమ్మకు చెప్పాడు. తర్వాత నగరంలోకి ఆ సంచీలు తీసుకొని వెళ్ళాడు. ఆయన మళ్ళీ బైటకు వచ్చేసరికి రెండు చేతుల్లోనూ రెండు సంచీలూ మళ్ళీ నిండుగా వున్నాయి. ఆయనలో ఆ సంచీలు రెండూ ఏ అడ్రసుకు ఇవ్వాలో చెప్పాడు.

నేనా సంచీలను అందుకున్నాను. చూడ్డానికి కూరగాయల సంచీల్లా వుండడమే కాదు. వాటిల్లో పైన కూరగాయలే వున్నాయి. అయితే ఆ కూరగాయల అడుగున ఇంకేదో వుండాలని నా అనుమానం.

“ఈ సంచీలిచ్చి రాగానే నీ మూడు వేలూ నీకిచ్చేస్తాను. రేపు మధ్యాహ్నమే నా ప్రయాణం—” అన్నాడాంజనేయులు.

సంచీలు తీసుకొని బయల్దేరాను. దారిలో ఎవరూ కనబడనిచోట వాటిలో ఏముందో చూశాను. సంచిల్లో కూరగాయల అడుగున పోలితీన్ బాగ్సులో పెట్టబడిన నోట్లకట్టలున్నాయి—అన్నీ వందరూపాయల నోట్లు.

కాసేపు నా చేతులు వణికాయి. తర్వాత నా బుద్ధి చలించింది. మనసు మూడువేలకూ, ఆ సంచీలో డబ్బుకీ మధ్య ఊగిసలాడింది. అప్పుడు నా చదువు కొంచెం తలెత్తి—నమ్మకద్రోహం కూడదంది.

అసలు స్మగ్లింగ్ దేశద్రోహం. ఆ ద్రోహానికి సహకరించడం నమ్మకంగానూ—సహకరించకపోవడం నమ్మకద్రోహంగానూ ఆలోచిస్తున్నాను నేను. ఈ డబ్బు ప్రభుత్వానికి అప్పజెప్పి విషయం మొత్తం బైటపెడితే-అప్పుడు నమ్మకం అనిపించుకుంటుందేమో కానీ—ఈ డబ్బు నేను కొట్టేస్తే అది నమ్మకం అనిపించుకుంటుందా!

ఆలోచనలు పరిపరివిధాల పోతున్నాయిగానీ నేను చేసిందేమీ లేదు. ఆంజనేయులు చెప్పిన అడ్రసుకి బుద్ధిగా ఆ సంచీలిచ్చేయగా — అందుకొన్న మనిషి నన్నుండమని ఆ సంచీలు లోపలకు తీసుకెళ్ళి ఖాళీచేసి తీసుకొచ్చి మళ్ళీ నాకే ఇచ్చేశాడు. అది తీసుకుని ఇంటికెళ్ళాను. ఇంట్లో ఆంజనేయులు లేడు. ఆయన రాత్రి తొమ్మిదింటికి వచ్చాడు. వస్తూనే నన్ను గదిలోకి పిల్చి మూడువేలూ అందించి—"నువ్వు చాలా నమ్మకస్తుడివి. నీ యింటికి నెలా నెలా చుట్టాలొస్తారు—" అని ఆశీర్వదించాడు.

అది సామాన్యమైన ఆశీర్వాదం కాదు. ఈ ఒక్క నెల చుట్టాల రాకతోనే మా ఆర్థిక ఇబ్బందులన్నీ మాయమైపోయాయి. ఇలా రెండు నెలలు జరిగితే మే

మెంతో పచ్చగా వుంటాం. మా అవసారాలనగా ఎంత? అయిదు వేల రూపాయలతో మా అప్పులన్నీ తీరిపోయి సమాజంలో మాకు గౌరవస్థానం లభిస్తుంది. ఒకసారి అప్పులు తీర్చామంటే మళ్ళీ మాకు అయిదేళ్ళదాకా అప్పులు పుడతాయి కూడా!

ఆ రాత్రంతా ఎన్నోరకాల కలలు కన్నాను. తెల్ల వారుఝామున కాబోలు మా యింటికి ఎవరో వచ్చారు. ఆంజనేయులికోసమని చెప్పాడు. ఆంజనేయులితో ఏమో మాట్లాడాడు. ఏం మాట్లాడాడో కానీ ఆంజనేయులి ముఖం పాలిపోయింది. తన పెద్ద సూట్ కేసుతో సహా ఆంజనేయులు ఆ వచ్చినాయనతో బయల్దేరాడు. వెళ్ళే ముందు మాకు వీడ్కోలు కూడా చెప్పలేదు. ఏం జరిగిందో నా కర్థం కాలేదు.

7

మధ్యాహ్నం నాకు గోవిందరావు ఇంటినుంచి పిలుపు అందింది.

"నువ్వు డబుల్ గేం ప్లే చేశావు. అందుకు తగ్గ ఫలితం అనుభవిస్తావు...." అన్నాడు గోవిందరావు.

ఆయన ఆరోపణ నాకు ఏ మాత్రమూ అర్థంకాలేదు. అదే చెప్పాను.

"అసలేం జరిగిందో అంతా చెప్పు!" అన్నాడు గోవిందరావు.

అన్నీ వివరంగా చెప్పాను. ఆంజనేయులు మాతో మాట్లాడకుండా హడావుడిగా వెళ్ళిపోవడం నా కాశ్చర్యాన్ని కలిగించిందనికూడా చెప్పాను.

"అయితే ఆ వచ్చింది పోలీసు మనిషని నీకు తెలియదా?" అన్నాడు గోవిందరావు.

అప్పుడు నా కళ్ళల్లో కనబడిన ఆశ్చర్యం చూసే గోవిందరావు నన్నుమానించడం మానేశాడనుకుంటాను.

"నువ్వు వెళ్ళొచ్చు. ఇంక నీ యింటికి చుట్టాలెప్పుడూ రారు. నీవల్ల మాక్కలిగిన నష్టమింతా అంతా కాదు—" అన్నాడు గోవిందరావు.

నేను నిరుత్సాహంగా ఇల్లుచేరాను. ఇంట్లో మాత్రం అంతా ఉత్సాహంగా వున్నారు.

"మళ్ళీ ఎవరైనా చుట్టాలొస్తారా?" ఉత్సాహంగా అడిగింది అమ్మ.

"ఇంక మనింటికిలా డబ్బిచ్చే చుట్టాల్రారు...." అన్నాను. అంతకుమించి ఇంకేమీ చెప్పలేదు. ఆంజనేయుల్ని పోలీసులు తీసుకువెళ్ళారన్న విషయం ప్రచారం కావడం నాకిష్టంలేదు.

"ఏమయిందిరా?" అంది అమ్మ ఆత్రుతగా.

నేనేమీ చెప్పలేదు. ఆలోచిస్తున్నాను. నెలకు అయిదువేల రూపాయల ఆదాయం పోయింది నాకు. ఇదెలా జరిగింది? ఏదో చిన్న పొరపాటు ఆంజనేయులి వ్యవహారం పట్టించింది. ఆ పొరపాటు నావల్ల జరిగిందా? ఆంజనేయులివల్ల జరిగిందా?

సమాధానం సరిగ్గా ఆ్రరోజులకి లభించింది నాకు— కవర్లో వచ్చిన ఓ ఉత్తరం ద్వారా!

ఉత్తరం సురేష్ రాశాడు.

"మిత్రమా!

నీ యింట్లో వున్నది స్మగ్లరేనని నాకు రూఢి అయింది. ఈరోజది నీకు లాభించినా మరోరోజున నీకది ఉరితాడై కూర్చుంటుంది. నా హెచ్చరికను నువు పాటించలేదు. అందుకని నేనే పోలీసులకు

రిపోర్టిచ్చాను. దీనిలో నీకేమీ సంబంధంలేదని చెప్పాను. అంతటితో ఫూరుకోక-నేను గోవింద రావుకు మారు పేరుతో ఓ ఉత్తరం రాశాను. ఆంజనేయులు పట్టుబడడానికి కారణం నువ్వు కాదనీ — వేరే ఓ సంస్థవారికి వ్యతిరేకంగా పని చేస్తోందనే అభిప్రాయం కలగజేశాను వారికి—ఆ ఉత్తరం ద్వారా!

ఈ విధంగా నీకేమీ ప్రమాదంలేకుండా నిన్ను స్మగ్లింగులో ఇరుక్కోకుండా చేశాను. ఇందుకీరోజు నువ్వు నన్ను తిట్టుకున్నా ఏదో ఓ రోజున మెచ్చుకుని తీరుతావు. ఎట్టి పరిస్థితుల్లోనూ నిన్ను చెడిపోనివ్వను.

నీ శ్రేయోభిలాషి
సురేష్."

జరిగిందేమిటో అర్థం చేసుకోగలిగాను. ఈ సురేష్ ఎవడో కానీ శనిలా దాపురించాడు. నెలకు అయిదువేల రూపాయల ఆదాయం పోగొట్టేశాడు. నాకు ఏడుపు, కోపం కసి ఒక్కసారిగా కలిగాయి.

అయితే ఈ సురేష్ నా పరీక్ష ఫీజుకు డబ్బు ఇచ్చాడు. వ్యాపారం చేసుకుందుకు వెయ్యి రూపాయలు పెట్టుబడిగా యిచ్చాడు. ఆ రెండు బాకీలూ ఇంతవరకూ తీర్చలేదు నేను. ఆ డబ్బు అతడి దగ్గర తీసుకుంటున్నప్పుడు నా కతను దేవుడిలా కనిపించాడు. కానీ ఇప్పుడు....

ఎలాగో అలాగ సురేష్‌ని కలుసుకోవాలనుకున్నాను. రెండు రోజులూరంతా గాలించగా అతను నాకు ఓ పార్కులో కలిశాడు. పలకరించి ముందు నా కసి

తీరేలా తిట్టేశాను.

సురేష్ మౌనంగా విని నవ్వాడు. తర్వాత నెమ్మదిగా "చిన్నప్పుడు పిల్లలకి చదువు మానేసి ఆటలకు పోవాలనుంటుంది. చదువుకోమని చెప్పే పెద్దలమీద పీకదాకా కోపం వుంటుంది. నీ కోపం నాకాశ్చర్యాన్ని కలిగించదు—" అన్నాడు.

ఏమనాలో నాకు తెలియలేదు. అతడు చాలా తెలివిగా మాట్లాడతాడు.

"పోయిందాని గురించి విచారించకు. నేనిచ్చిన వెయ్యి రూపాయలూ తెలివితక్కువగా పోగొట్టుకొన్నావు. మళ్లీ ఇప్పుడు నీ చేతిలో కొంత డబ్బు చేరింది. ఆ డబ్బుతో వ్యాపారం గురించి ఆలోచించవేం? నీ బుర్రలో వ్యాపారానికి సంబంధించిన ఆలోచనలేమీ లేవు. నెల నెలా ఇలా కష్టపడకుండా డబ్బు సంపాదించాలనుంది నీకు. కష్టపడకుండా డబ్బు సంపాదించాలనుకోవడం చాలా ప్రమాదకరం. మనిషికి జీవితంలో సుఖంలేకుండా చేస్తుంది...." అన్నాడు సురేష్.

"నేనెలా బ్రతికితే నీకెందుకు?" అన్నాను.

"నాకు నీమీద ఆసక్తి పెరుగుతోంది. నీ నుంచి నేనో సాయాన్నాశిస్తున్నాను...." అన్నాడు సురేష్.

"నానుంచి నువ్వాశించే సాయమేమిటి?" అన్నాను ఆశ్చర్యంగా.

"రేపు ట్రయిన్లో ఈ ఊరొక అమ్మాయి వస్తోంది. ఆమెను మీ యింటికి తీసుకువెళ్ళి మీ చుట్టంగా చెప్పుకుని వుంచుకోవాలి!" అన్నాడు సురేష్.

"ఓహ్—ఇంకో స్మగ్లింగ్ వ్యాపారమా?" అన్నాను

కాస్త వెటకారంగా.

"నేను నీ చేత స్మగ్లింగ్ వ్యవహారాలు చేయించడమా?" అన్నాడు సురేష్.

"మరా అమ్మాయెవరు?" అన్నాను.

"ఆ ప్రశ్నలేమీ నువ్వు వెయ్యొద్దు. ఆమెకు కూడా నా గురించేమీ చెప్పవద్దు. ఆమె నా ప్రసక్తి తెచ్చినా ఎరగనట్లే నటించాలి. మీ యిద్దరి పరిచయం కాకతాళీయంగా జరగాలి...." అన్నాడు సురేష్.

"ఇదంతా ఏదో మిస్టరీలా వుంది నాకు .... " అన్నాను.

"ఇందులో మిస్టరీ ఏమీ లేదు. చుట్టాల్ని బాగా ఆదరిస్తావు నువ్వు. ఎటొచ్చి చుట్టాల విషయంలోనే కొంత అజాగ్రత్త వున్నది. ఆ విషయం నేను చూసుకుంటానులే" అన్నాడు సురేష్.

"ఇంతకీ ఆ అమ్మాయీ ఊరెందుకొస్తోంది!" అన్నాను.

"ఆమెకిక్కడ ఉద్యోగం వచ్చింది. ఆమె పేరు రాధ. ఇదీ ఆమె ఫోటో!" అంటూ అతనొక ఫోటో నాకు అందించాడు. ఆ ఫోటో చూడగానే కళ్ళు తిప్పుకోలేక పోయాను.

ఆ రాధ ఎవరో కానీ చాలా చాలా చాలా అందంగా వుంది.

8

ఆ ఫోటో నా మనసులో ముద్రపడిపోయింది. అందువల్ల మర్నాడు స్టేషన్‌లో ఆమెను గుర్తుపట్టడానికి ఏమీ ఇబ్బందిపడలేదు. ఆమెను చూస్తూనే—"రాధా—నేనిక్కడ!" అన్నాను.

ఆమె నా వంక ఆశ్చర్యంగా చూసి—"నువ్వెవరు?"

అంది.

నేను తడబడినట్లు నటించి—"అరే మా రాధను కున్నాను. పుస్తకాలు కొనడంకోసం స్టేషన్‌కు వచ్చాను. నిన్ను చూసి రాధనుకొని పొరబడ్డాను. మన్నించాలి—" అన్నాను.

ఆమె ఆశ్చర్యంగా—"నా పేరు కూడా రాధే!" అంది.

నేనామెతో మాటకలిపి వివరాలు తెలుసుకొని—"కొత్తగా ఈ ఊరొస్తున్నారా? ఎక్కడకు వెడదామని. పోనీ మా యింటికి వచ్చి వుండకూడదూ?" అన్నాను.

ఆమె అనుమానంగానూ, ఇబ్బందిగానూ చూసింది.

"నేనేమీ ప్రమాదకరమైన మనిషికాదు. మీకైతే మెట్రిక్ ప్యాసైతేనే నేర్చుకోగానే ఉద్యోగం దొరికింది. నేను బియ్యేప్యాసై రెండేళ్ళయినా ఉద్యోగం దొరకడంలేదు. నాలాంటివాడు దేశానికి ప్రమాదకారిగా తయారవుతాడేమో కానీ మీలాంటివారికేమీ హాని కలిగించలేడు—" అంటూ మా కుటుంబ వివరాలు చెప్పి—"మా యింట్లో ఊరికే వుండనవసరం లేదు. వుండే గదికి అద్దె కూడా ఇవ్వవచ్చు. నాకిద్దరు చెల్లెళ్ళున్నారు కాబట్టి మగాళ్ళకి మా యిల్లద్దెకివ్వంగానీ మీలాటి ఆడపిల్లల కద్దెకివ్వడానికి అభ్యంతరంలేదు—" అన్నాను.

ఏమనుకొందో ఆమె నాతో బయల్దేరి వచ్చింది. మా యిల్లూ, వాతావరణం చూసినాక ఆమెక్కలిగిన తృప్తి ఇంతా అంతా కాదు. ఆమె నాకు ధన్యవాదాలు చెప్పి—"నీ పరిచయం నా అదృష్టం!" అంది.

అదృష్టం నాదని నా మనసుకు అనిపించింది.

ఆమెతో నా పరిచయం ఎలా జరిగిందో తెలిశాక—

"నీకు తెలిసిన ఆ ఇంకో రాధ ఎవర్రా అన్నయ్యా!" అనడిగింది నా చెల్లెలు.

"అదంతా నాటకంలే-ఇంకే రాధా నాకు తెలియదు. కానీ ఈ విషయం నువ్వెవరివద్దా అనకూడదు. ముఖ్యంగా ఆ రాధ వద్ద అసలే అనకూడదు...." అన్నాను. ఏదో అర్థమైనట్లుగా తమాషాగా నవ్వింది నా చెల్లెలు.

వారం రోజుల్లో నాకూ, రాధకూ పరిచయం పెరిగింది. రాధ నా గురించి విని—"నువ్వు నీ కాళ్ళమీదే నిలబడ్డానికెందుకు ప్రయత్నించవు?" అ న డి గిం ది. అన్నాళ్ళూ సురేష్‌వల్ల కాని పని రాధ ఆ క్షణంలో అన్నమాటలు నామీద పనిచేశాయి.

ఆ రోజే నేను మా వీధిలో తిరిగాను. అందరిళ్ళకూ వెళ్ళాను. ఎవరెవరికి ఎటువంటి అవసరాలున్నాయో తెలుసుకొన్నాను. ఒక్కొక్కరి ఇంట ఎలాంటి పనులున్నాయంటే చిరిగిన బట్టలు టైలర్ చేత కుట్టించడానికి కూడా కొన్ని ఇళ్ళలో వీలుపడటంలేదు. ఏ టైలర్ ఒప్పుకుంటాడో, ఎవడొప్పుకోడో వాళ్ళకు తెలియదు.

మా వీధిలో అందరికీ నేను తెలుసు. అందువల్ల నిస్సంకోచంగా చాలా పనులప్పగించారు.

చిన్నచిన్న రిపేర్లున్న బట్టలో యాభైదాకా పోగుపడ్డాయి. ఒకరింట్లో గోడకు కర్ర చెక్కలు బిగించి అలమారా తయారుచేసే పని వుంది. ఇద్దరిళ్ళలో కుర్చీలకు పేము పోయింది. నలుగురిళ్ళలో రేడియోలు రిపేర్ కున్నాయి. చాలామంది ఇంటికి పప్పులు, ఉప్పులు తెచ్చి ఇచ్చే సదుపాయం కావాలిట! వీధిలో ఎవరికి ఏ పని వున్నా నాకే చెప్పమని అందరికీ చెప్పాను. ఇది సురేష్ చెప్పిన ఉపాయమే! ఇది నాకెంతో ఉత్సాహాన్ని

కలిగించింది.

నా వ్యాపారం మా వీధిలో హిట్టయింది. ఓ పదిళ్ళకు నేను అపరాలు సరఫరా చేస్తున్నాను. ఇంటికి అయిదు రూపాయలు చొప్పున కమిషన్ ముడుతోంది. నా గురించి ఆ నోటా ఆ నోటా పక్క వీధులకి కూడా తెలిసింది. నా వ్యాపార పరిధి పెరుగుతోంది. రకరకాల పని వాళ్ళతో నాకు పరిచయాలేర్పడ్డాయి. రిపేర్ షాపుల వాళ్ళు చాలామంది నన్ను ఏజంట్సుగా నియమించు కున్నారు.

ఆరు నెలలు గడిచేసరికి నేను ఏజెన్సీ స్థాపించి సినిమా హాల్లో స్లైడ్స్ వేయించే స్థితికి వచ్చాను. ఫోన్ పెట్టించాను. ఇప్పుడు నాకు ఫోన్ ద్వారా రిక్వెస్టులు వస్తున్నాయి. ఓ స్కూటర్ కొనమని సురేష్ సలహా ఇచ్చాడు.

"స్కూటర్ కి తక్కువేమీ అవదు. వ్యాపారంలో ముందే పెద్ద పరుగులకి పోరాదు—" అన్నాను.

"నువ్వేమీ పెద్ద పరుగులకు పోవడంలేదు. నేనుండగా నీకేలోటూ రానివ్వను—" అన్నాడు సురేష్.

సురేష్ సలహామీద స్కూటర్ కొనడం కూడా అయింది. దాంతో నా వ్యాపారం మూడు పువ్వులూ, ఆరుకాయలూ అయింది. ఇలాంటి వ్యాపారంలో ఇంతలా డబ్బు సంపాదించుకోవచ్చునని నేనూహించలేదు.

ఇప్పటి జీవితం నాకెంతో తృప్తిగావుంది. బంధువుల్లో నాకు గుర్తింపు పెరిగిందనడానికి సాక్ష్యంగా నాకు పెద్ద కట్నంతో పెళ్ళి సంబంధాలు రాసాగాయి. అయితే నా మనసెప్పుడో రాధమీద లగ్నమైంది. ఆమెకూ నేను నచ్చినట్లే కనబడుతుంది. ముసుగులో గుద్దులాటెందుకని

ఓ రోజు నా మనసులోని విషయం ఆమెకు చెప్పాను.

"నువ్వంటే నాకిష్టం. మా పెద్దవాళ్ళకు చెప్పి అన్ని ఏర్పాట్లూ చేయించు...." అంది రాధ.

ఫలితంగా అంతా ఓసారి బయల్దేరి రాధ ఊరు వెళ్ళాం.

అక్కడ అన్ని మాటలూ జరిగాయి. నాకు కట్నం అక్కర్లేదని చెప్పాను. రాధ తలిదండ్రులకు ఒక్కతే కూతురు. తండ్రి ఏదో ప్రైవేట్ కంపెనీలో చిన్న ఉద్యోగి. వాళ్ళింట్లో గోడకున్న ఓ ఫోటో చూసి ఆశ్చర్యపడ్డాన్నను. అది సురేష్‌ది!

"ఇతనెవరు?" అని అడక్కుండా వుండలేకపోయాను.

"మా అబ్బాయి సురేష్! నాలుగేళ్ళక్రితం మా దుర దృష్టంకొద్దీ రైలు ప్రమాదంలో చచ్చిపోయాడు—" అంటూ ఓసారి కళ్ళు తుడుచుకొన్నాడాయన.

నా ఆశ్చర్యానికి అంతులేదు. సురేష రాధకు అన్నయ్య. నాకు మిత్రుడు. అతడు చనిపోయాడని తండ్రి అంటున్నాడు. బ్రతికున్నట్లు నాకు తెలుసు. ఈ పొరపాటెలా జరిగింది?

సురేష్ బ్రతికుండీ చనిపోయినట్లు ఎందుకు నాటక మాడుతున్నాడు?

నేను ఆశ్చర్యంగా — "సురేష్ అనే పేరులో ఇదే రూపంగల మనిషి మూడేళ్ళనుంచీ నాకు తెలుసు—" అన్నాను.

రాధ తండ్రి ఆశ్చర్యంగా—"నువ్వేమంటున్నావో నాకు అర్థంకావటంలేదు బాబూ!" అన్నాడు.

నేను సురేష్ నాకు సాయంచేసిన విషయమూ, రాధ గురించి ముందుగా చెప్పిన విషయమూ కూడా చెప్పాను.

"సందేహంలేదు. వాడు నా కొడుకే—బ్రతికేవున్నాడన్నమాట...." అన్నాడు రాధ తండ్రి. ఆయన కళ్ళలో కనబడిన వెలుగు సామాన్యమైనది కాదు. ఆయన వెంటనే భార్యను పిలిచి నా మాటలు చెప్పాడు. ఆవిడ నిశ్చేష్టురాలై పోయింది.

"నువ్వు మా యింటికి పెళ్ళిచూపులక్కాదు—వరమివ్వడానికి వచ్చావు. వాణ్ని ఒక్కసారి మాకు చూపించి పుణ్యం కట్టుకో బాబూ—" అంది సురేష్ తల్లి.

నాకు అర్థంకానిదల్లా ఒక్కటే! సురేష్ బ్రతికుండి కూడా చనిపోయినట్లు ఎందుకు నాటకమాడుతున్నాడు?

ఈ ప్రశ్నకు సమాధానమివ్వగలిగిన వాడు సురేష్ ఒక్కడే!

రాధ తలిదండ్రులు నాతోపాటు బయల్దేరి మా ఊరొచ్చారు.

9

"ఎంత పని చేశావు—నా కొంప ముంచేశావు...." అన్నాడు సురేష్.

"అవతల నీ తలిదండ్రులు నీ కోసం ఎంతగానో తపించిపోతున్నారు. నువ్విలా అజ్ఞాతవాసం చేయడం దేనికి?" అన్నాను.

"అది నా దురదృష్టం!" అన్నాడు సురేష్.

"నాకేం అర్థంకావటంలేదు. నీకేం-బోలెడు డబ్బుంది! ఇంకా దురదృష్టమేమిటి?" అనడిగాను.

"ఆ డబ్బే నా దురదృష్టం...." అని నిట్టూర్చాడు సురేష్.

సురేష్ ముఖం చూడగానే అతడు తన కథ చెప్ప

బోతున్నాడని నాకు అర్థమైంది.

"నేను బియ్యే చదువుతూండగా మా నాన్నగారికి పెద్ద జబ్బుచేసింది. డబ్బు బాగా అవసరపడింది. ఎక్కడా దొరకలేదు. ఆ పరిస్థితుల్లో నేనో సేఠ్ ఇంట్లో దొంగతనం చేశాను. తొలి ప్రయత్నంలోనే విజయం సాధించాను. మా నాన్న జబ్బు నయమయింది. అప్పట్నించీ దొంగతనాలు ప్రారంభించాను. మొత్తం మూడు దొంగతనాలు బాగా జరిగాయి. నాలుగో దొంగతనంలో దొరికిపోయాను.

అది ఓ నగల వ్యాపారి ఇల్లు. నేను ప్రవేశించిన గదిలో ఆయనొక్కడే వున్నాడు. చప్పుడు చేయకుండా ఆయన తలగడ క్రిందనుంచి తాళాలు కూడా తీసి ఇనప్పెట్టె తెరిచాను. తలుపు తెరుచుకోగానే నా చేతికి సంకెళ్ళుపడ్డాయి. ఎదురుగా డబ్బు, కానీ నేను అక్కణ్నించి కదలలేను. అదీ నా పరిస్థితి!

వ్యాపారి లేచాడు. నా దగ్గరకు వచ్చి కొట్టడాని కన్నట్లు చేయెత్తి ఎందుకో మళ్ళీ వెంటనే దించేసి— "నిన్ను చూస్తే నాకు కొట్ట బుద్ధి కావడంలేదు—...." అన్నాడు.

నేనేం మాట్లాడలేదు. ఆయన నన్ను పలకరించి నా గురించి పూర్తి వివరాలు రాబట్టాడు. నేనాడిన మాటలన్నీ టేప్ చేశాడు. నన్నా స్థితిలో ఫోటోతీశాడు.

అంతా అయ్యాక—"దొంగలంటే నాకూ జాలివుంది. సమాజమే మనిషిని దొంగగా మారుస్తుంది. కానీ దొంగగా మారినవాణ్ని ఆ సమాజం బ్రతకనివ్వదు. దొంగ అంటే అర్థం—దొంగతనంచేసి పట్టుబడినవాడని. ఆ లెక్కన చూస్తే నువ్వింకా దొంగవి కాదు. ఇప్పుడు

నిన్ను నేను పోలీసులకు పట్టిస్తే నే దొంగవౌతావు. కానీ నిన్ను పోలీసులకు అప్పగించను. అంతేకాదు ఎప్పటికీ పోలీసులు పట్టుకోకుండా సాయపడతాను. ఎటొచ్చీ ఇంతకాలం నువ్వు నీ కోసం దొంగతనాలు చేశావు. ఇప్పుడు నాకోసం దొంగతనాలు చేయాలి. కానీ ఇదివరలో వున్న పట్టుబడిపోతావనే భయం ఇకమీదట వుండదు—" అన్నాడా వ్యాపారి. అలా ఆయన నన్ను స్మగ్లింగ్ లోకి దింపాడు.

ఏడాదిలోనే నేను స్మగ్లింగులో ఆరితేరాను. అలా కొంతకాలం జరిగేసరికి ఊళ్ళో వున్న ముఠాలో గొడవలు వచ్చి అది రెండుగా చీలిపోయింది. నేను సహజంగా మొదట్నించీ నన్ను చేరదీసిన నగల వ్యాపారి పక్షంలో నే వుండిపోయాను. నేను చాలా కీలకమైన వ్యక్తిని కాబట్టి నా కోసం ఆ రెండో పక్షం కూడా ప్రయత్నించ సాగింది.

నేనేం చేస్తున్నానో ఇంట్లో తెలియదు. నేను సంపాదించే డబ్బు కూడా రహస్యంగా దాచేవాణ్ని. దాన్నింట్లో ఎలా ఇవ్వాలో నాకు తెలిసేదికాదు. నేను దొంగనని తెలిస్తే నాన్న ఏవగించుకుంటాడు. అమ్మ బాధ పడుతుంది. చెల్లెలికి పెళ్ళికావడం అసాధ్యమవుతుంది.

మరో సంవత్సరంలో నాకు నేనుగా చాలా డబ్బు వెనకేశాను. నన్నెలాగైనా తమ పక్షంలోకి లాగాలన్న రెండోపక్షం ప్రయత్నాలు తీవ్రతరమయ్యాయి. ఆఖరికి వాళ్ళ ప్రయత్నాలెలా మళ్ళుతున్నాయో నాకు తెలిసింది. వాళ్ళు నా కుటుంబాన్ని బంధించి హింసించి—ఆ విధంగా నన్ను వశపర్చుకోవాలనుకొంటున్నారు.

నా పతనం ఈ విధంగా నా కుటుంబానికి ప్రమాద

కరంగా పరిణమించగలదని నేను కలలో కూడా అనుకో లేదు. ఇది తెలియగానే నేను వణికిపోయాను.

నగలవ్యాపారి దగ్గర నా జాతకం వుంది. అవసరమైతే ఆయన కూడా నా తలిదండ్రుల్ని హింసించడానికి సిద్ధపడవచ్చు. ఇందులోంచి ఏదో విధంగా బయటపడాలి. ఇలా ఆలోచించి నేను నా డబ్బంతా ఒకచోట పోగు చేసుకొన్నాను. ఉన్నట్లుండి ఓ రోజు ఊళ్ళోంచి మాయ మయ్యాను. నేను చనిపోయినట్లు అందర్నీ నమ్మించాలని నా తాపత్రం.

నా కోసం ఆ రెండు మూఠాలూ వేట ప్రారంభించే లోగా అదృష్టవశాత్తూ పెద్ద రైలు ప్రమాదం జరిగింది. ఆ రైల్లో నేను బయల్దేరినట్టుగా పాత తేదీ వేసి ఉత్తరం రాశాను. ఓ పోస్టుమన్‌కు లంచమిచ్చి దానిమీద పాత తేదీ ముద్రపడేలా చేశాను. ఆ ఉత్తరం ఒకటి ఇంటికీ, మరోటి నగలవ్యాపారికీ చేరింది. ఆ రైలు ప్రమాదంలో గుర్తు తెలియని శవాలు చాలా వున్నాయి. వాటిల్లో ఒకదానికి నా పేరుపెట్టుకొని మా వాళ్ళు ఏడ్చారు. రెండు ముఠాలూ నన్ను మర్చిపోయాయి. ఆ విధంగా మా కుటుంబానికో పెద్ద గండం తప్పింది.

ఇది నా కథ. ఆ తర్వాత ఇక్కడ వెలిశాను. నా డబ్బంతా బైటపెట్టానంటే చాలా ప్రమాదం. డబ్బున్న వాళ్ళకి గుర్తింపు తొందరగా లభిస్తుంది. వీలైనంత అజ్ఞాతంగా జీవితం గడపటం నా ఆశయం. అందువల్ల నేను నా డబ్బును చిల్లరచిల్లరగా ఎన్నో ప్రయివేట్ సంస్థల్లోనూ, బ్యాంకుల్లోనూ డిపాజిట్లుగా వేశాను. ఆ వచ్చే వడ్డీతో దర్జాగా జీవించవచ్చును.

అయితే నా మనసంతా నా కుటుంబం చుట్టూ తిరుగు

తోంది. వాళ్ళకు ఎలాగో అలాగ సాయపడాలి నేను. అందుకోసం ఎన్నో పథకాలు ఆలోచించాను. ఆ స్మగ్లర్స్ ముఠాలు ఆవులిస్తే పేగులు లెక్కపెట్టే రకం. మా నాన్నకు ఏదైనా పెద్ద ఎత్తున సాయమందిందంటే వాళ్ళలో అనుమానం తలెత్తుతుంది. అన్నింటికీ భగవంతుడి మీదనే భారం వేసి ఒకటి ఆశయంగా పెట్టుకొన్నాను. ఆ ఆశయమే నిన్నూ నన్నూ దగ్గరగా చేసింది.

నేను సాధారణంగా నాకు నేనై కావాలనుకొంటే తప్ప ఎవ్వరికీ కనబడను. చాలామందికి చేసినట్లే పరీక్ష ఫీజుకట్టి నీకు సాయం చేశాను. బియ్యే ప్యాసై రెండేళ్ళయినా ఉద్యోగంలేని నిన్ను చూస్తే—నా చెల్లెలికి తగిన వరుడివేమో ననిపించింది. నీలోని అమాయకత్వం—విద్రోహులకు కాక — మంచితనానికి సాయపడాలని ఎంతో తాపత్రయపడ్డాను. నా అదృష్టంకొద్దీ నువ్వు స్మగ్లర్స్ చేతిలోకి వెళ్ళే ప్రమాదం వెంట్రుకవాసిలో తప్పిపోయింది.

నిన్నూ మా చెల్లెల్నీ కలపడంకోసం—దానికిక్కడ ఉద్యోగం రావడానికి తెర వెనుక నేను చాలా ప్రయత్నాలు చేశాను. అన్నీ సక్రమంగా జరిగాయి. ఇప్పుడు నీ ద్వారా మా కుటుంబానికి సాయపడాలని నా సంకల్పం.

అంతా బాగా జరిగిందని నేను సంతోషిస్తున్న సమయంలో నువ్వు నా రహస్యం బైటపెట్టి కొంపముంచావు. నిజం తెలిస్తే ఆ రెండు ముఠాలూ మా యింటిమీద దాడి చేస్తాయి. మా అమ్మా, నాన్నా గుండె ఆగి చచ్చిపోవచ్చు.

ఇప్పుడు నీ కర్థమయిందా నేనెంత దురదృష్ట

వంతు డినో!" ముగించాడు సురేష్.

ఇదంతా విన్నాక ఏమనాలో నాకు అర్థం కాలేదు. సురేష్ నిజంగా ఎంత గొప్పవాడు! తెలిసీ తెలియని దశలో తెలివితక్కువపని చేసి నేరస్థుడయ్యాడు. ఆ వృత్తిలో రాణిస్తుండగా తనవాళ్ళకేర్పడిన ఇబ్బందులు గురించి—తనే అదృశ్యమయ్యాడు. అయినప్పటికీ తన వాళ్ళకి సాయపడాలనే కోరిక అతడిలో చావలేదు. అంతేకాదు. వీలున్నంతలో తనలా మరెవ్వరూ చెడిపో రాదని అతను అందరికీ చేతనైనంతలో సాయం చేస్తున్నాడు.

ఎందరికి సాయంచేస్తే ఏం లాభం? అతడు తనకు తాను సాయపడే దశలో లేడు.

ఇప్పుడు నేనేం చేయాలి? సురేష్‌ను వాళ్ళకి చూపించి మొత్తం వాళ్ళ కుటుంబాన్నంతటినీ ప్రమాదంలో పడ వేయాలా?

"సురేష్! నీకా ముఠాల రెండింటి గురించీ స్పష్టంగా వివరాలు తెలుసుకదా! ఆకాశరామన్న ఉత్తరాలు రాసి వాటిని పట్టించరాదూ — అప్పుడు నీ సమస్యకు శాశ్వత పరిష్కారం లభిస్తుంది!" అన్నాను.

సురేష్ నవ్వి-"మరీ అంత అమాయకంగా మాట్లాడకు-దేశంలో ఎక్కడెక్కడ ఎలాంటి ముఠాలున్నవో పోలీసులకూ, రాజకీయ నాయకుల కూ కూడా తెలుసు. వాళ్ళే వాళ్ళ గురించి పట్టించుకోనప్పుడు నాలాంటి సామాన్యు డేంచేయగలడు? పైగా, దానివల్ల నేను బ్రతికేవున్నానని వాళ్ళు ఊహించే ప్రమాదముంది. అప్పుడూ నా కుటుంబానికి ప్రమాదం తప్పదు—?"

నేనేమీ మాట్లాడలేదు. నన్ను దొంగగా మారవద్దనీ

స్మగ్లింగ్ ముఠాను ఆదరించవద్దనీ కోరినప్పుడు అతడి ఆవేదన ఏమిటో నా కిప్పుడర్థమయింది. అప్పటికతన్ని వదలి ఇంటికి వెళ్ళి—"ఇది చాలా విచిత్రంగాలేదూ—ఇంతకాలం నేను మాట్లాడుతున్నది సురేష్‌తో కాదు. అతడి ఆత్మతో! ఈ రోజు నా మాటలు వింటూనే అది గాలిలోకి ఎగిరిపోయింది. నేను వణికిపోయాను—" అన్నాను.

అంతా ఇది అభూతకల్పన కింద కొట్టిపారేశారు. నా నిజాన్ని అబద్ధంగా మార్చడానికి ఇంతకుమించిన దారి నాకు తెలియలేదు. "పోనీ మాకు ఆ ఆత్మనే చూపించు బాబూ!" అన్నాడు సురేష్ తండ్రి.

ఆ తర్వాత సురేష్ ఆత్మ అతడి తలిదండ్రులకే కాదు. నాకూ కనిపించలేదు.

అతడు మా అందరితో కలిసి తిరిగే మంచి రోజు వస్తుందన్న ఆశ నాకుంది.

దేశంలోని పేదరికం ఎగిరిపోతుందని ప్రతి ఎన్నికల ముందు నాయకులు చేసే వాగ్దానాలు విన్నప్పుడు చాలా మంది సామాన్యుల కళ్ళలో కనబడే ఆశకంటె—నా ఆశ నెరవేరే అవకాశం ఎక్కువేం కాదని నాకూ తెలుసు.

—:ఐ పో యిం ది:—